

Sjeldne fugler i Norge i 2016

Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF)

*Norske feltornitologer kommer aldri til å glemme høstens vakreste eventyr i 2016 – invasjonen av sibirjerspurv *Prunella montanella* som traff Norge og Europa på senhøsten. Fuglen på bildet hadde tilhold på en fôringsplass på Nordskaget, Frøya (ST) 4.- 11. november. Foto: Terje Kolaas / terjekolaas.com.*

Tor Olsen

Dette er årsrapport nr. 41 fra NSKF. Denne rapporten presenterer først og fremst saker fra 2016, men 17 godkjente funn fra 2015 eller tidligere år er også inkludert. Vi oppfordrer som vanlig enda flere til å hjelpe oss med å komplettere funnstatistikken med både gamle og nye rapporter.

Saksbehandlingen

Den ordinære saksbehandlingen omfatter totalt 355 ferdigbehandlede funn, hvorav 331 publiseres som godkjent i denne rapporten. Av disse er to hybrider, og seks plassert i kategoriene C, D eller E. Komiteen vurderte 24 funn som utilstrekkelig dokumentert for inkludering i den norske funnstatistikken. NSKF presiserer

at disse funnene ikke nødvendigvis representerer feilbestemte fugler. De fleste er mangelfullt beskrevet og/eller dokumentert, og kan på det grunnlaget ikke inngå i den offisielle norske funnstatistikken. Bare i et fåtall tilfeller er reelle feilbestemmelser påvist.

I tillegg til den ordinære saksbehandlingen har tre eldre tidligere godkjente funn blitt revurdert, med det resultat at ett funn fikk endret status, og to funn ble vurdert å være utilstrekkelig dokumentert. Disse revurderingene presenteres sammen med øvrige funn i denne rapporten. I tillegg er den samlede funnmassen av flere arter og underarter under revurdering. Dette dreier seg i hovedsak om arter der det har vært

eller kan bli endringer i taksonomisk status eller kategorisering. Som eksempler kan nevnes rødhalsgås *Branta ruficollis*, myrpiplerke *Anthus rubescens* og rødstrupesanger *Sylvia cantillans*. Noen vil kanskje også fremdeles savne funn av kaspimåke *Larus cachinnans* og gulbeinmåke *L. michahellis* i denne rapporten, ettersom det er rapportert flere funn av disse to artene fra rapportåret. NSKF jobber for tiden med en totalvurdering av norske funn av kaspi- og gulbeinmåker, der hensikten er å sette klare krav til dokumentasjon for publisering av disse to artene, som i noen tilfeller kan være vanskelig å skille fra andre måkearter. I den forbindelse er alle funn fra rapportåret satt på vent.

Nye taksa for Norge

I denne rapporten presenteres to arter som er nye på den norske A-listen. Med dette står den offisielle norske artslisten (kategoriene A–C), inkludert to ubestemte taksa, på 502 arter pr. 2016.

De to nye artene på den norske A-listen i 2016 var langtåsnipe *Calidris subminuta* fra Kjerkevågen, Lindesnes, Vest-Agder 30. mai og oreempid *Empidonax alnorum* fra Hellesøy, Kvitsøy, Rogaland 21. september. I tillegg ble Norges første funn av nominatunderarten av knopp-sjørre *Melanitta deglandi* gjort ved Børselv, Porsanger, Finnmark fra 25. juni til 7. juli.

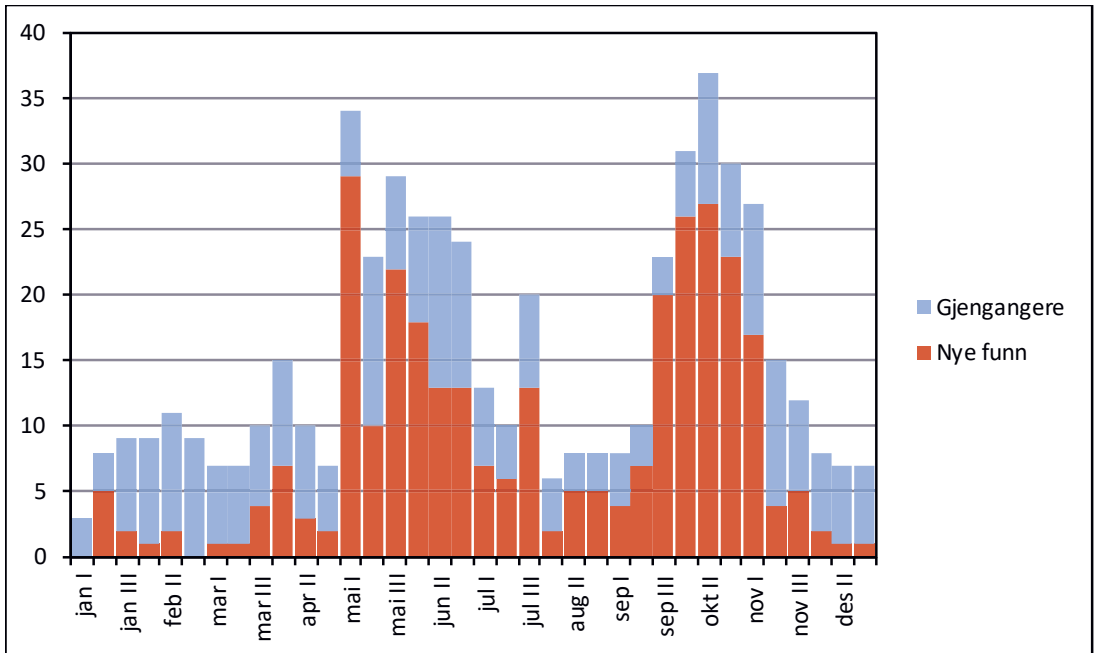
Hovedtrekk fra forekomsten

Den geografiske fordelingen av sjeldne fugler i Norge i 2016 fulgte stort sett det samme mønsteret som i de foregående årene. Det høyeste antallet rariteter ble sett i Rogaland, med Vest-Agder på andreplass og Nordland på tredjeplass. Tabell 1 oppsummerer alle de godkjente funnene fra den ordinære saksbehandlingen som presenteres i denne rapporten, fordelt på fylker og rapportområder.

Ikke uventet var det vårtrekket i mai/juni og høsttrekket fra slutten av september til begynnelsen av november som produserte flest funn

Tabell 1. Oppsummering av godkjente funn som presenteres i denne rapporten, fordelt på fylker og rapportområder. Funn som omfatter (antatt) samme individer i flere fylker teller kun som ett funn på nederste rad. Merk at gjengangere fra tidligere år også er inkludert.

Fylke/område	Før 2016	2016	Sum
Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder	-	4	4
Havområdene utenfor norskekysten	-	-	0
Finnmark	2	12	14
Troms	1	2	3
Nordland	-	28	28
Nord-Trøndelag	1	6	7
Sør-Trøndelag	-	12	12
Møre og Romsdal	3	9	12
Sogn og Fjordane	-	7	7
Hordaland	-	22	22
Rogaland	-	108	108
Vest-Agder	8	47	55
Aust-Agder	-	4	4
Telemark	1	22	23
Vestfold	-	14	14
Buskerud	-	3	3
Oppland	1	-	1
Hedmark	-	4	4
Oslo og Akershus	-	9	9
Østfold	-	10	10
Totalt	17	314	331

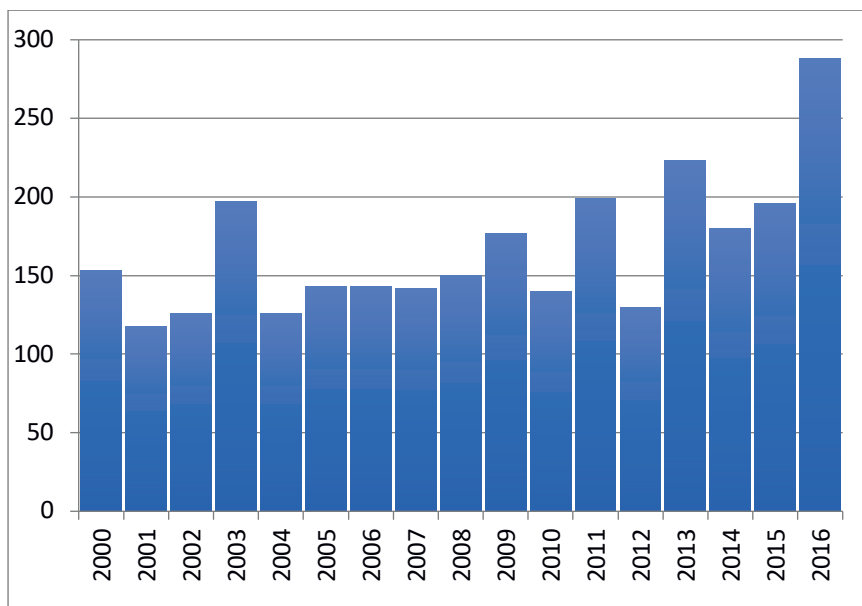
Figur 1. Alle funn fra 2016 fordelt på tidagersperioder.

av sjeldenheter i Norge i 2016. En liten topp i slutten av juli omfatter blant annet returtrekk av voksne vadere og spredning av terner etter endt hekkesesong.

Denne rapporten presenterer en rekke nye funn av arter som er sett kun et fåtall ganger tidligere i Norge. Arter med mindre enn ti tidligere funn er (funn-nummer i parentes): knoppsjøre (3.–7.), amerikastorlom *Gavia pacifica* (2.), kuhegre *Bubulcus ibis* (7.), åtselgribb *Neophron percnopterus* (5.), steppeørn *Aquila nipalensis* (8.), tobeltelo *Charadrius vociferus* (2.), ørkenlo *Ch. leschenaultii* (7.), styltesnipe *C. himantopus* (6.–7.), rødstrupesnipe *C. ruficollis* (5.), flekksnipe *Actitis macularius* (9.), kortnebbekkasnipe *Limnodromus griseus* (2.), steppebrakksvale *Glareola nordmanni* (6.), hvitkinnsvarterne *Chlidonias hybrida* (10.), sibirjernspurv *Prunella montanella* (2.–11.), svarttrøst *Phoenicurus ochruros* underartsgruppe *phoenicuroides* (4), gulltrost *Zoothera dauma* (7.–11.), gråstrupetrost *Turdus obscurus* (4.), svartflekktrost *T. eunomus* (8.) og svarthodesanger *S. melanocephala* (4.–5.).

Rapportåret 2016 var det beste «sjeldenhets-året» i Norge noensinne. Særlig høsten var av den legendariske sorten, ikke minst på grunn av invasjonen av sibirjernspurv til Nord-Europa, men også flere andre arter opptrådte i antall langt over normalen. Merk også at våren og forsommeren stod for nesten like mange funn av sjeldenheter som høsten.

Hele 21 arter ble sett i rekordantall eller tangerte tidligere rekorder i 2016 (antall funn/individer i parentes): Niland *Alopochen aegyptiaca* (2/4), ringand *Aythya collaris* (7), brilleand *M. perspicillata* (9), knoppsjøre (5), silkehegre *Egretta garzetta* (15), gulbeinsnipe *Tringa flavipes* (3), rovterne *Hydroprogne caspia* (12/13), hvitkinnsvarterne (1/3), mongolturteldue *Streptopelia orientalis* (3), dverglerke *Calandrella brachydactyla* (14), sibirjernspurv (10), asiasvartstrupe *Saxicola maurus* (9), svartstrupesteinskvet *Oenanthe pleschanka* (4), gulltrost (5), starsanger *Locustella certhiola* (3), stripesanger *L. lanceolata* (3), tartarsanger *Iduna caligata* (3), åkersanger *Acrocephalus agricola* (5), rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapilla* (18/20), rødhalevarler *Lanius isabellinus* (3) og hvithodespurv *Emberiza leucocephalos* (14).

Figur 2. Antall godkjente NSKF-funn etter årtusenskiftet. Arter og underarter i kategoriene A til C som har vært på rapporteringslisten i hele perioden er inkludert. Kaspi- og gulbeinmåker er holdt utenfor pga. det pågående revurderingsarbeidet.

Utover disse var det også flere arter som ikke satte nye rekorder, men likevel hadde meget høy årstotal. Blant disse kan nevnes hvitvingesvarterne *Ch. leucopterus* (7 funn), tundrapiplerke *A. gustavi* (7 funn) og blåstjert *Tarsiger cyanurus* (9 funn). Totalt sett bidro dette til at funntotalen overgikk alle tidligere år, også «legendariske» år som 2000 og 2003, med klar margin.

Råd til observatørene

Nesten all rapportering til NSKF skjer nå digitalt, fremfor alt via rapporteringsmodulen i artsobservasjoner.no, og vi oppfordrer alle til å benytte seg av denne muligheten. Rapporteringsskjema og liste over hvilke arter som skal behandles av NSKF, finnes også på komiteens nettside. Vi minner om at vi helst mottar så detaljerte rapporter som mulig, med beskrivelse av hvert enkelt individ og eventuelle bilder i høy oppløsning. Henvisning til bilder som ligger på nettet er som regel ikke nok, da de oftest har lav oppløsning og kan forsvinne når internett-adresser endres. Husk at funnomstendigheter som observasjonsavstand, værforhold og optikk kan være avgjørende for NSKFs vurderinger. For fugler som blir fanget og ringmerket, kreves biometriske mål.

Innleveringsfrist

Observasjoner som ønskes publisert i førstkommende NSKF-rapport må være komiteen i hende innen 1. mars året etter observasjonsåret. Det ideelle er imidlertid om rapporter sendes inn så snart som mulig etter observasjonen slik at komiteen får mulighet til å jobbe jevnt gjennom hele året.

Endringer på rapporteringslisten

Fra og med 1. januar 2017 skal funn av følgende arter ikke lenger vurderes av NSKF: rørdrum *Botaurus stellaris*, bieter *Merops apiaster* og rødtoppfuglekonge. Observatører oppfordres til fortsatt å rapportere og dokumentere funn av disse artene iht. krav gitt av de enkelte lokale rapport- og sjeldenhetskomiteene (LRSK).

Systematikk

NSKF følger fremdeles anbefalingene fra Association of European Records and Rarities Committees – Taxonomic Advisory Committee (AERC-TAC) når det gjelder taksonomisk status. For en nærmere redegjørelse henvises det til vår nettside www.birdlife.no/nskf og AERCs nettside www.aerc.eu. Dessverre har aktiviteten i AERC-TAC vært lav det siste tiåret. NSKF jobber derfor

Steppørn *Aquila nipalensis* er en svært sjelden fugl i Norge. Denne 2K-fuglen besøkte Karmøy (RO) i november 2016, og er kun funn nr. 8 i landet. Foto: Jonas Langbråten.

med å revurdere hvilken taksonomisk autoritet som skal følges i fremtiden. Dette gjøres i samarbeid med sjeldenhetskomiteene i Danmark og Finland. Sannsynligvis vil ny systematikk være på plass til neste NSKF-rapport.

Komiteens sammensetning og arbeid

Siden forrige rapport ble gitt ut har Simon Rix gått ut av komiteen; han takkes herved for innsatsen. NSKFs medlemmer er: Oddvar Heggøy (Hordaland), Kjell Mjøsnes (Rogaland), Sindre Molværsmyr (Akershus), Tor Olsen (Rogaland), Bjørn Olav Tveit (Akershus) og Andreas Winnem (Sør-Trøndelag). Siden forrige rapport ble utgitt har det ikke blitt avholdt ordinære møter. En rekke saker har imidlertid blitt ferdigbehandlet fremfor alt gjennom NSKF-modulen i *artsobservasjoner.no*, men også ved hjelp av andre nettløsninger slik som Skype.

Takksigelser

Geir Mobakken og Håvar Hveding takkes for korrekturlesning og verdifulle innspill til rapporten.

Forklaring til artsgjennomgangen

I den påfølgende oversikten er oppsettet gjort i følgende system: (1) den aktuelle artens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) antall funn/individer i parentes ((i) funn/individer frem til og med 1974, (ii) funn/individer i perioden fra og med 1975, (iii) funn fra rapportåret 2016), (4) år, (5) fylke, (6) antall, alder, kjønn og funnomstendigheter, (7) lokalitet og kommune, (8) funndato, (9) * bak funndato angir belegg, mens følgende symbol angir beleggets form (F – fotografi, V – video/filmopptak, L – lydopptak, DNA – DNA-analyser), (10) observatør(er), med hovedobservatør(er) nevnt først og uthevet med *, (11) utbredelsesområdet grovt angitt i parentes og (12) funnkommentarer. For ringmerkede individer benyttes forkortelsen «rm.», mens det for syngende individer benyttes «sy.».

Antall funn og individer er vurdert skjønnsmessig i de tilfeller der ett individ kan ha opptrådt på flere forskjellige lokaliteter, eller det har vært mer enn ett funn av en art på samme lokalitet. NSKFs vurdering angis slik: Mulig samme individ(er) regnes som forskjellige individer

Bieter Merops apiaster Skudeneshavn, Karmøy (RO) 8. november 2016. Fuglen hadde selskap av to artsfrender, og de utgjorde det seneste av seks funn i 2016. De ble da de siste bieterne som ble behandlet av NSKF, siden ansvaret for behandling av arten fra og med 2017 overlates til LRSK-systemet. Foto: Oskar Kenneth Bjørnstad.

og teller som to eller flere funn; trolig samme individ(er) regnes som samme individer og teller som ett funn; samme individ(er), der dokumentasjon eller opplysninger gjør det sikkert eller overveiende sannsynlig at det dreier seg om samme individ.

Aldersangivelser følger kalenderåret: 1K betyr en fugl i sitt første kalenderår, 1K+ antyder alder ukjent (første kalenderår eller eldre), 2K+ en fugl i sitt andre kalenderår eller eldre, osv. Fjærdraktsystemet er benyttet der dette er mest hensiktsmessig, f.eks. pull. = pullus (dununge før første fjærdrakt), juv. = juvenil (flygedyktig ungfugl i sin første komplette fjærdrakt), subad. = subadult (en fugl som er eldre enn juvenil, men ennå ikke i voksen drakt), og ad. = adult (en voksen, utfarget fugl).

Det kan være verdt å merke seg at gamle fylkes- og kommunenavn er brukt i denne rapporten, siden sammenslåinger som trådte i kraft fra og med 2018 ikke var implementert i rapportåret.

Systematisk liste over godkjente funn i kategori A

Accepted records

Rødhalsgås *Branta ruficollis* (1, 20/22, 0)
2015 NORD-TRØNDELAG: 2K div. lok.
Verdal, Inderøy og Steinkjer 8.4–10.5*
(F) (*D. Sælleg mfl.).

(Vest-Sibir, spesielt Taimyrhalvøya; overvintrer i Sørøst-Europa) Majoriteten av de norske funnene av rødhalsgås dreier seg om fugler i de store gåseflokkene som raster i Nord-Trøndelag og Nordland under vår- og høsttrekket. Nesten $\frac{3}{4}$ av funnene kommer fra nettopp disse to fylkene. Tradisjonelt sett har disse vært antatt å være spontane fugler som har blandet seg med mer vestlig utbredte gåsearter i vinterområdene. Fra de senere år er det også observert flere fugler

som ikke passer like godt inn i dette funnmønsteret, bl.a. oversomrende fugler på Sørøstlandet. Enkelte av disse har også vært merket med fangenskapsringer. NSKF jobber for tiden med en revurdering av alle funn av rødhalsgås for om mulig å kunne si noe mer om opphav og kategorisering av fuglene som er observert i Norge.

Amerikablesand *Anas americana* (1, 45/47, 2)

2016 MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Sylteosen, Fræna 12.–13.6* (F) (F. Grønning-sæter mfl.). Ad. ♂ Hensøran, Isfjorden, Rauma 16.–26.6* (F) (*S. Stueflotten mfl.).

NORDLAND: 2K+ ♀ Storeidvatnet og Straumen, Vestvågøy 28.6–12.7* (F) (*M. Eggen, O. Heggøy mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Sentral-Amerika). Ut fra nærhet i tid og avstand, og i tillegg tilsynelatende likheter i fjærdrakten, er det overveiende sannsynlig at begge observasjonene fra Møre og Romsdal dreier seg om samme individ. Dette er sjettede funnet av arten i Møre og Romsdal, bare Rogaland med 17 funn har flere. Fuglen fra Vestvågøy er kun det tredje funnet av en hunn i Norge, og samtidig første funnet av arten i Nordland.

Rødhodeand *Netta rufina* (1/2, 20/24, 4)

2016 HORDALAND: Ad. ♂ Øyjordsvatnet, Bømlo 9.–26.11* (F) (K. Bergtun, K. Katla, L. Økland mfl.).

NORD-TRØNDELAGE: Ad. ♂ Asklundvatnet og Storleiret, Frosta 13.8–4.9* (F) (*P. Shimmings, T. Reinsborg mfl.).

NORDLAND: ♀ Storeidvatnet, Vestvågøy 5.–14.8* (F) (*O. Heggøy, H. Eggen, M. Eggen mfl.).

FINNMARK: Ad. ♂ Sennalandsvatna, Kvalsund 11.–24.7* (F) (*K. S. Olsen mfl.).

(Europa og Sentral-Asia). Fire funn av rødhodeand i 2016 er ny årsrekord for Norge, men 1980 hadde flere individer med to funn av fem fugler. Typisk for arten er at funnene er spredt over store deler av landet. Fuglen fra Sennalandsvatna var det fjerde i Finnmark, hvorav tre

stammer fra vestfylket. Finnmark er dermed, sammen med Rogaland, det beste fylket for arten i Norge. Som alltid er opphavet til rødhodeender påtruffet i Norge et diskusjonstema. En liten funntopp kan anes på våren i april/mai, men forekomsten er ellers spredt utover store deler av året og med flere fugler som har holdt seg i samme område i månedsvis. Sammen med den spredte geografiske forekomsten med funn i elleve fylker, vekker dette mistanke om at i det minste noen av de norske funnene kan dreie seg om rømte fangenskapsfugler. NSKF har imidlertid valgt å plassere alle funn i kategori A med mindre det foreligger sterke indikasjoner i annen retning. Så var tilfelle med et funn fra Jæren høsten 2016, se under kategori E lenger bak i denne rapporten.

Ringand *Aythya collaris* (1, 33, 6)

2016 AUST-AGDER: Ad. ♂ Mykestølvatn, Evje og Hornnes 7.5* (F) (T. Lislevand).

VEST-AGDER: Ad. ♂ Nesheimvann, Farsund 3.–4.5* (F) (*J. Langbråten mfl.). Ad. ♂ Hanangervann, Farsund 26.9–28.10* (F) (*G. Grimsby mfl.).

ROGALAND: Ad. ♀ Orrevatnet, Klepp 30.3–21.4* (F) (*K. Mjølssnes mfl.). Ad. ♀ Hinnalandstjørna, Time 4.–6.11* (F) (*M. Dagsland mfl.).

HORDALAND: Ad. ♂ Vasselbekken, Lindås 11.–13.2* (F) (*O. Moen mfl.).

FINNMARK: Ad. ♂ Altaelvmunningen, Alta 5.–14.5* (F) (*K. G. Uglebakken mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Sentral-Amerika). Hunnen fra Orrevatnet på våren er identisk med fuglen som ble sett samme sted våren 2015 og teller dermed ikke som et nytt funn. Med seks nye funn av arten blir det mer enn en dobling av den tidligere årsrekorden i Norge. Disse bidrar til at over halvparten av de norske funnene nå er gjort i løpet av de siste ni årene. Årets funn var de første av arten i Aust-Agder og Hordaland. Ringand er med dette påtruffet i 13 av landets fylker i tillegg til på Svalbard. Halvparten av de norske funnene er gjort i Vest-Agder og Rogaland.

Rødhodeand *Netta rufina* hann i eklipsedrakt. Fuglen ble registrert på et par lokaliteter i Frosta (NT) i august–september 2016. Foto: Morten Vang / fuglefoto.net.

Ny art for Hordaland! Ringand hann *Aythya collaris*
Vasselbekken, Lindås 11. februar 2016. Foto: Ola Moen.

Harlekinand *Histrionicus histrionicus* (2, 11, 1)
2016 SVALBARD: Ad. ♂ Meodden, Spitsber-
gen 21.5* (F) (M. Marend).

(Island, Grønland, Nord-Amerika og Øst-Sibir). Årets fugl var det femte funnet på de arktiske øyene, som dermed er Norges beste område for arten. Sesongmessig passer dette funnet fint inn blant tidligere norske funn ettersom alle daterte funn utenom ett er gjort i løpet av våren og forsommeren.

Brilleand *Melanitta perspicillata* (3, 77/81, 8)
2016 VESTFOLD: Ad. ♂ Mølen, Larvik 8.5–
28.6 (*K. A. Monrad mfl.).
TELEMARK: Ad. ♂ Langøya, Bamble
11.5–18.6* (F) (*V. Heibo, B. Kjellemyr,
J. E. Tangen mfl.). 3K ♂ Langøya, Bamble
24.5–24.6* (F) (*Ø. W. Johannessen
mfl.).
ROGALAND: Ad. ♂ Viksanden, Orre-
sanden & Revtangen, Klepp 1.1–16.5*
(F) (I. Ekeland mfl.). Ad. ♂ ptN Reve-
svingen, Klepp 15.5 (E. Ween). Ad. ♂
Revtangen, Hellestøvika & Viksanden,
Klepp & Sola 3.9–31.12 (E. Ween,
G. Kristensen mfl.). Ad. ♂ Hellestø-
vika, Sola 17.10 (T. Korsgård). Ad. ♂ ptS
Håtangen, Hå 19.10* (F) (*H. Hveding,
T. A. Olsen).
MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Kuli-
svaet, Smøla 15.10* (F) (*A. Kvendbø,
J. O. Bratset, H. Olsvik).
NORDLAND: Ad. ♂ Klungsetvika,
Fauske 10.7–14.8* (F) (*A. I. Olsen,
M. Johansen mfl.). Ad. ♂ Klungsetvika,
Fauske 12.7 (S. Rix).
FINNMARK: Ad. ♂ Børselvosen, Por-
sanger 25.–27.6* (F) (*H. Lejon mfl.).

(Nord-Amerika). Som vanlig er det vanskelig å vite med sikkerhet hvor mange individer som var involvert i årets forekomst. Den voksne hannen observert i Vestfold og Telemark dreier seg om samme individ som ble sett på begge sider av fylkesgrensen. Hannen som har overvintret årlig på Jæren siden 2006, gikk ved årets slutt inn i sin tolvte vinter her. Hannen som trakk nord på Revtangen 15. mai er imidlertid ikke identisk med den stasjonære fuglen ettersom sistnevnte

ble sett rastende kort tid etter. Det ble sett to hanner sammen ved Hellestø 17. oktober, hvorav den ene antas å være identisk med tidligere nevnte stasjonære fugl. Den andre antas å være trolig samme som fuglen som ble sett på trekk mot sør ved Håtangen to dager senere, ettersom det ikke ble sett noen brilleender ved Hellestø senere samme dag. Totalt gir dette åtte nye funn i 2016, hvilket er ny årsrekord. Totalt ni individer påtruffet i løpet av rapportåret er en tangering av totalen for 1997 da det ble gjort seks nye funn (syv individer) i tillegg til to retur-nerende fugler.

Knoppsjørre *Melanitta deglandi* (0, 3, 4)
Individer som viste karakterene til underarten
deglandi (0, 0, 1)
2016 FINNMARK: Ad. ♂ Børselv, Porsanger
25.6–7.7* (F) (*H. Lejon mfl.).

(Alaska og vestre Canada; overvintret langs alle isfrie kyster av Nord-Amerika). Ny underart for Norge! Nominatunderarten skiller seg fra den østsibiriske underarten *stejnegeri* hovedsakelig på annerledes hodeprofil og nebbtegninger, samt lysere, brunaktige flanker. Fra tidligere er det gjort enkeltfunn av denne underarten i både Danmark og Finland, mens Island med sin geografiske beliggenhet nærmere den regulære utbredelsen som forventet har flere funn.

Individer som viste karakterene til underarten
stejnegeri (0, 3, 3)
2015 FINNMARK: Ad. ♀ Nesseby kirke,
Nesseby 7.7 og Meskefjorden, Nesse-
by 11.–23.7* (F) (H. Heggland, A. F.
Mæland mfl.).
2016 VESTFOLD: Ad. ♂ Ravn, Larvik 26.6
(H. Heggland).
TELEMARK: Ad. ♂ Langøya, Bamble
26.5* (F) (*O. Nordsteien, B. Bjerkeseth,
J. E. Tangen mfl.).
SØR-TRØNDELAG: Ad. ♂ Leangenbukta,
Trondheim 14.5–2.6* (F) (Ø. L. Arnekleiv,
E. Bangjord, B. S. Tanem mfl.).
NORD-TRØNDELAG: Ad. ♂ Tautra,
Frosta 11.3–6.5 og 10.–12.6* (F)
(*G. Stenhaug mfl.).
NORDLAND: Ad. ♂ Klungsetvika,
Fauske 7.7–6.8* (F) (*S. Rix mfl.).

Bildets historie er høyst oppsiktsvekkende: Fotografen mente å dokumentere brilleand Melanitta perspicillata (t.v.) hann på Langøya, Bamble (TE) 26. mai 2016 – et flott funn i seg selv. Etter å ha vist bildet til andre ornitologer kom det tips om at fuglen ute av fokus sentralt i bildet var en knoppsjørre Melanitta deglandi stejnegeri! Sistnevnte fugl var første funn for fylket. Foto: Jan Erik Tangen.

Knoppsjørre Melanitta deglandi stejnegeri Tautra, Frosta (NT) 27. mars 2016. Denne fuglen besøkte begge trøndelagsfylker i løpet av våren og sommeren, og ble således førstefunn for begge fylker av denne nord-amerikanske underarten av knoppsjørre. Foto: Morten Vang / fuglefoto.net.

FINNMARK: Ad. ♂ Berlevåg havn, Berlevåg 30.5–13.6* (F) (*A. Davis mfl.).

(Sibir; overvintrer langs den asiatiske Stillehavs-kysten). Ny art for Vestfold, Telemark, Sør- og Nord-Trøndelag. Fuglen fra Klungsetvika ved Fauske er antatt å være samme individ som ble sett samme sted sommeren 2015 og teller derfor ikke som et nytt funn. Observasjonene fra de to trøndelagsfylkene er ansett å dreie seg om samme fugl ettersom funndatoene ikke overlapper. Det skiller en måned mellom de to observasjonene fra Telemark og Vestfold, dette kan derfor ha vært ulike individer. Imidlertid er begge bestemt til samme underart og NSKF har derfor valgt en forsiktig tilnærming og anser dette som «trolig samme» individ, dvs. ett funn. Tre nye funn i rapportåret må likevel sies å være eksepsjonelt med tanke på hvor sjelden arten er i Europa. Det er interessant å merke seg at de norske funnene i stor grad er konsentrert til sen vår og tidlig sommer. Et likende funnmønster kan også ses for brilleand. I den forbindelse skal det også nevnes at knoppsjorrene fra Telemark, Nordland og nominat-fuglen fra Finnmark ble funnet i sjørreflokker som også inneholdt brilleender.

Amerikastorlom *Gavia pacifica* (0, 1, 1)

2016 SØR-TRØNDELAG: 2K+ Stjørdalsfjorden, Malvik 25.3–17.4* (F) (*P. I. Værnesbranden mfl.).
NORD-TRØNDELAG: 2K+ Stjørdalsfjorden, Stjørdal 24.3–11.4* (F) (*P. I. Værnesbranden mfl.).

(Øst-Sibir, Alaska og Canada; overvintrer langs kysten av Øst-Asia og vestkysten av Nord-Amerika). Fuglen hadde valgt seg rasteplass midt på fylkesgrensa, så det dreier seg altså om samme individ i begge fylker. At Norges andre funn ble gjort mindre enn ett år etter førstefunnet på Lista i Vest-Agder sommeren 2015 kan nok i hvert fall delvis forklares med økt oppmerksomhet rundt identifikasjon av denne nordamerikanske slektningen av vår hjemlige storlom *G. arctica*. I løpet av fuglens over tre uker lange opphold i Stjørdalsfjorden fikk en lang rekke observatører mulighet til å stifte bekjentskap med arten. Flere fremtidige norske funn virker derfor sannsynlig.

Svartbrynalbatross *Thalassarche melanophris* (2, 16, 2)

2016 VESTFOLD: Subad. ptS Store Færder, Tjøme 9.9* (F) (*A. F. Mæland, B. Heggland, T. Nielsen).
TELEMARK: Subad. Jomfruland, Kragerø 10.9 (*E. Edvardsen, F. Haga).
FINNMARK: Ad. Hornøya, Vardø 13.7* (F) (T. Deville mfl.).

(Havområder på den sørlige halvkule). Observasjonene fra Store Færder og Jomfruland dreier seg om samme subadulte individ. Sistnevnte er første funn i Telemark. Samme individ ble også sett trekkende mot sør fra flere lokaliteter langs kysten av Bohuslän, Sverige den 11. september. Den dukket deretter opp igjen der i månedsskiftet september/oktober. Fra samme tid har NSKF også mottatt rapporter på en subadult svartbrynalbatross fra Oslofjorden, men disse er ennå ikke ferdig vurdert. Den voksne fuglen fra Hornøya ble filmet da den kom inn og landet i fuglefjellet der. Hvorvidt det dreier seg om den samme fuglen som har vært relativt stabil langs vestkysten av Tyskland og Danmark fra 2014 til 2016 er usikkert. Sistnevnte fugl ble også sett ved Kristiansand 11. mai 2015, men fuglen fra Hornøya regnes inntil videre som et nytt funn.

Balearlire *Puffinus mauretanicus* (3, 46/47, 6)

2016 TELEMARK: 1K+ ptSV Jomfruland, Telemark 24.8 (O. Nordsteien).
VEST-AGDER: 2 1K+ ptNV Lista fyr, Farsund 21.7 (*A. Tomren, A. Lopez, E. Smørvik). 1K+ ptNV 8.8 (G. Gundersen, S. Sannes). 1K+ ptNV Lista fyr, Farsund 27.8 (H. K. Fjeldsgård, Ø. Fjeldsgård, F. Tjessem mfl.).
ROGALAND: 1K+ ptN Håtangen, Hå 18.6 (O. Njå).

(Middelhavet, utenom hekkesesongen regelmessig nord til kysten av Storbritannia). Observasjoner fra slutten av juli til slutten av september står for 85 % av den norske funntotalen. Fuglen fra Håtangen 18. juni er imidlertid det tidligste sommerfunnet noen gang; kun et vårfunn fra Lista 9. mai 1991 er gjort tidligere på året. De to fuglene fra Lista 21. juli trakk ikke sammen og regnes derfor som to funn. Merk at

Norges andre funn av amerikastorlom *Gavia pacifica* kom kun året etter førstefunnet! Fuglen ble oppdaget utenfor Velvang, Stjørdal i Nord-Trøndelag 24. mars 2016, og valgte å tilbringe nesten tre uker i området. Den hadde tilhold på begge sider av fylkesgrensen i Stjørdalsfjorden, og ble dermed ny art for begge trøndelagsfylker. Bildene er tatt fra Billedholmen, Stjørdal (NT) 3. april det året. De mørke flankene er nok det beste kjennetegnet for å skille den fra vår storlom. Foto: Vegard Aksnes.

det samme gjelder for to fugler fra Ravn i Vestfold 12. august 2014, disse er tidligere feilaktig publisert som ett funn av to individer. I tillegg er to funn fra hhv. Lista fyr og Lindesnes fyr 4. august 2013 tidligere feilaktig publisert som samme individ. Funntotalen er derfor oppjustert med to for å korrigere dette. Rekordåret 2013 kommer dermed opp i syv funn.

Rørdrum *Botaurus stellaris* (23/25, 108, 3)

2016 TELEMARK: 2K+ Børsesjø, Skien 23.–26.1* (F) (*B. Pedersen mfl.).
 ROGALAND: 2K+ Obrestad fyr, Hå 16.1 (P. Grogan).
 SVALBARD: 1K+ Longyearbyen, Spitsbergen 31.8* (F) (*K. Aronsen mfl.).

(Europa nord til Danmark og sørlige Sverige og videre østover gjennom Asia til Stillehavet). Kun tre funn i rapportåret er under gjennomsnittet for de senere år. Rørdrum har imidlertid vært årlig i Norge siden 1998, og NSKF anser derfor

at artens forekomst og identifikasjon er tilstrekkelig belyst til at fortsatt vurdering kan overlates til LRSK fra og med 2017. Majoriteten av norske funn dreier seg enten om vinterfunn fra kystnære områder i Sør-Norge eller «tutende» hanner fra vår og sommer på Sørøstlandet. Det må derfor sies å være noe overraskende at årets funn fra Skien faktisk er det første for Telemark. At arten tidligere ikke er påtruffet på Svalbard er derimot neppe noen overraskelse. Fuglen fra Longyearbyen er dermed etter all sannsynlighet det nordligste funnet av arten i verden. Med dette er rørdrum påtruffet i alle Norges fylker og rapportområder med unntak av Sør-Trøndelag og Troms.

Kuhegre *Bubulcus ibis* (0, 6, 1)

2016 HORDALAND: 1K+ Ulvikpollen, Ulvik 9.–14.12* (F) (H. Dijkstra mfl.). 1K+ Folkedal, Granvin 27.–31.12* (F) (A. Kjosås mfl.).

(Alle verdensdeler, i Europa stort sett rundt Middelhavet og Det kaspiske hav). Første funn i

Hordaland og det sørligste funnet i Norge til nå. Dette er også første vinterfunn av arten i Norge. Det er fremdeles ikke mulig å se noen sesongmessig trend i det norske funnmaterialet. De syv kuhegrene som har blitt sett i Norge har dukket opp spredt utover sommer og høst fra 13. juni (Steinkjer, Nord-Trøndelag 2009) til årets fugl 9. desember. Funnfrekvensen ser derimot ut til å være tiltagende; 2016 er tredje år på rad med funn av arten i Norge.

Silkehegre *Egretta garzetta* (1, 100/103, 15)

2016 AKERSHUS: 2K+ Slorene, Oppegård 12.5* (F) (P. Grandalen, J. Holtan-Hartwig). 1K+ Storøykilen, Fornebu, Bærum 23.7–7.8* (F) (*S. Owing mfl.). VESTFOLD: 1K+ Klåstadkilen, Larvik 17.–21.7* (F) (*K. A. Monrad mfl.). 1K+ Ilene & Presterødkilen, Tønsberg 19.8–15.9* (F) (*O. Fagerbakke mfl.). VEST-AGDER: 2K+ Nesheimvann & Vågsvollvåien, Farsund 9.–10.5* (F) (*A. Tomren mfl.). ROGALAND: 2K+ Nordvik, Utsira 1.4* (F) (*S. N. Lund, *E. Sandmo mfl.). 2K+ Førlandsvatnet, Haugesund 6.–7.4* (F) (B. E. Paulsen mfl.). 2K+ Ergavatnet, Klepp 16.4* (F) (*M. Dagsland mfl.). 2K+ Grudavatnet, Ergavatnet & Orrevatnet, Klepp 1.–7.5* (F) (*Ø. Slyk, *K. Vevatne mfl.). 2K+ Bjårvatnet & Grødaland, Hå 17.–19.5 (L. B. Lunde, S. Lode mfl.). 2K+ Orrevatnet & Grudavatnet, Klepp 19.–26.5* (F) (K. Mjøsnes mfl.). 1K+ Revheimsvågen, Stavanger & Hagabukta, Sola 11.–23.10* (F) (*J. E. Fossan mfl.). 1K+ Revheimsvågen, Stavanger 14.10* (F) (*K. M. Jekteberg mfl.). 1K+ Fjøløy, Rennesøy 27.10* (F) (O. Njå). 1K+ Vorråvågen, Karmøy 5.11* (F) (J. Ve). 1K+ Kårstø, Tysvær 8.–9.11* (F) (K. I. Skogland mfl.). 1K+ Orrevatnet, Klepp 6.–25.11* (F) (M. Tjemsland mfl.). HORDALAND: 2K+ Viksefjorden, Sveio 3.–5.4* (F) (B. O. Høyland, J. K. Ness mfl.). NORD-TRØNDELAG: 2K+ Hammervatnet, Levanger 6.–7.5* (F) (M. Husby, T. Reinsborg mfl.).

NORDLAND: 2K+ Andvågen, Vega 27.5* (F) (T. Hansen, J. E. Johansen).

(Europa nord til England, Nord-Afrika, Asia og Australia). Funnet på Utsira 1. april er ny ekstremumsdato for våren. Fra før var det en fugl i Aust-Agder 13. april som stod for den rekorden. Det var samme individ som ble sett på Utsira, i Sveio og i Haugesund primo april. Videre er alle observasjonene fra Jæren i perioden 17. til 26. mai regnet som ett funn. Det samme gjelder observasjonene fra Rennesøy, Karmøy og Tysvær i oktober/november. Øvrige observasjoner er antatt å være forskjellige fugler, noe som gir en ny årsrekord på 15 funn. Årets funn passer fint inn i det totale norske funnbildet med en topp på våren i mai, en mindre topp på senhøsten i oktober/november og spredte funn fordelt utover sommeren.

Stork *Ciconia ciconia* (17/18 (etter 1920), 106/116, 4)

2016 ØSTFOLD: 2K+ Kurefjorden, Rygge 28.5 (M. Nilsen). AKERSHUS: 2K+ Kilehagen, Ås 18.–19.7* (F) (*R. Al mfl.). 2K+ Kjelle, Aurskog-Høland 24.7* (F) (*S. T. Lunde mfl.). TELEMAR: 2K+ Baksås, Nome 25.–26.4* (F) (A. Granheim). VEST-AGDER: 2K+ Malmø, Mandal 4.6 (R. Aanonsen). HORDALAND: 2K+ Fitjar, Fitjar 27.4* (F) (T. H. Heggland, O. B. Helland). SØR-TRØNDELAG: 2K+ Fannrem, Orkdal 30.4 eller 1.5 (L. K. Ree). 2K+ div. lok. Ørland 4.–16.5* (F) (*H. K. Høysæter mfl.). 2K+ div. lok. Selbu 17.–19.5* (F) (T. Møst mfl.). 2K+ Sølberg, Meldal 26.5* (F) (K. Sølberg).

(Eurasia, Nordvest- og Sør-Afrika; overvintrer i Afrika). Alle observasjonene fra Telemark, Hordaland og Sør-Trøndelag dreier seg om samme individ. Denne fuglen var lett gjenkjennelig på tilgriset fjærdrakt på hals og bryst. De to observasjonene fra Akershus regnes også som ett funn på grunn av nærhet i tid og avstand. Hvorvidt observasjonene fra Østfold og Vest-Agder kan dreie seg om en av disse fuglene er

Kuhegre Bubulcus ibis Ulvikpollen, Ulvik (HO) 13. desember 2016. Funnet var det sjuende i landet, det første for Hordaland og det sørligste så langt. Foto: Jonas Langbråten.

Silkehegre Egretta garzetta Revheimsvågen, Hafrsfjord (HO) 13. desember 2016. Det ble ny årsrekord i Norge i 2016 med hele 15 funn. Foto: Bjørn Mo.

verre å svare på, men de regnes her som separate funn. Årstotalen for 2016 blir da fire funn. Også tidligere har det vist seg at én og samme stork kan flytte seg store avstander på kort tid. Stork er også en stor og lett gjenkjennelig art som ofte oppdages av ikke-fuglekikkere. Antall godkjente funn fra 1980- og 90-tallet er langt høyere enn tilfellet har vært etter artusensskiftet, f.eks. tolv godkjente funn fra 1981 alene. Sett i lys av de senere års dokumenterte forflytninger av samme individer over store avstander, er det sannsynlig at det finnes flere dobbeltregistreringer i tidligere års forekomst.

Bronseibis *Plegadis falcinellus* (11/13, 10/11, 2)
2016 HORDALAND: Ad. Skjold, Øygarden 19.–21.10* (F) (*B. Skjold mfl.).
MØRE OG ROMSDAL: 1K+ Sandøya, Sandøy 22.10* (F) (E. L. Dahl).

(Hekker i alle verdensdeler; de nærmeste populasjonene finnes fra Sør-Europa til Sentral-Asia). Fuglen fra Hordaland utgjør det ellefte funnet i Norge i løpet av de siste tjue årene. Det er like mange som ble gjort i perioden 1835 til 1945. Bronseibisen fra Øygarden ble sist sett tidlig på dagen 21. oktober. Det er derfor ikke umulig at det var samme individ som dukket opp på Sandøya et drøyt døgn senere. Avstanden mellom disse to lokalitetene er ca. 260 km i luftlinje og ca. 280 km målt langs en mer sannsynlig trekkroute langs den ytre kystlinjen. De to observasjonene regner likevel som «mulig samme» og teller derfor som to funn. Også i Sverige er halvparten av funnene gjort i løpet av de siste 20 årene, med 21 av 42 funn fra og med 1997. Den økende trenden finnes også i Danmark, der arten er tatt ut av den nasjonale sjeldenhetslisten. Høstfunn fra begynnelsen av september til begynnelsen av november utgjør over 85 % av de daterte norske funnene.

Åtselgribb *Neophron percnopterus* (0, 5, 0)
2014 OPPLAND: Ad. Skottåsen, Ringebru 12.–14.7* (F) (O. Solvang).

(Sør-Europa, Afrika og Asia til Pakistan og Tien-Shan-fjellene). Fuglen fra 2014 er det tredje funnet i Norge i femårsperioden fra 2010 til 2014.

Alle disse funnene dreier seg om voksne fugler, så med tanke på artens sjeldenhet kan det nok ikke utelukkes at det var en returnerende fugl. Dog regnes dette som tre separate funn bl.a. på grunn av stor geografisk spredning. Fuglen fra Ringebru er faktisk det andre funnet av åtselgribb fra «sjeldenhetsfattige» Oppland. I likhet med det forrige funnet i fylket, Lesja senhøsten 1984, ble også fuglen fra 2014 fotografert i nærheten av et åtsel. Åtselgribb er en stor sjeldenhet også i våre nærmeste naboland, med syv funn fra Sverige, tre fra Danmark og åtte fra Finland til og med 2016. Arten ble ikke sett i noen av disse landene i 2014.

Enghauk *Circus pygargus* (2, 83, 5)
2016 ØSTFOLD: Ad. ♂ Eng, Våler 23.5 (M. Nilsen).
VESTFOLD: Ad. ♂ Borrevannet, Horten 21.5 (*Ø. Mortensen, I. Lundstad, E. Strøm). 2K ♀ Klåstadkilen, Larvik 9.–16.6* (F) (*K. A. Monrad mfl.).
VEST-AGDER: Ad. ♀ div. lok. Lista, Farsund 7.–11.5* (F) (*A. Tomren mfl.).
3K+ ♀ Lista fyr, Farsund 11.8* (F) (K. Klungland).

(Europa nord til Danmark og Sørøst-Sverige og videre østover til Sentral-Asia; overvintrer i Sør-Asia og Afrika sør for Sahara). Østfold, Vestfold og Vest-Agder er landets tre beste fylker for arten med hhv. 12, 18 og 32 funn. Vårfunn utgjør omtrent $\frac{4}{5}$ både av den totale funnmassen og av årets forekomst. Funntoppen vår og høst er hhv. midten av mai og midten av august. Med andre ord: Forekomsten i 2016 var svært typisk for enghaukens opptreden i Norge.

Steppeørn *Aquila nipalensis* (1, 6, 1)
2016 ROGALAND: 2K Hovdastad-Tømmervik, Karmøy 9.–11.11* (F) (*K. J. Bua mfl.).

(Øst-Europa og store deler av Asia; den vestlige underarten *orientalis* overvintrer i Øst-Afrika). Med unntak av det første funnet i Norge, en 2K-fugl som ble skutt ved Skoger, Drammen, Buskerud 8. august 1973, er alle norske funn av arten gjort fra Røros, Sør-Trøndelag og nordover. Fuglen fra Karmøy er således første funn i

Denne storken *Ciconia ciconia* var på rundtur i Sør-Norge våren 2016, og besøkte både Telemark, Hordaland og Sør-Trøndelag. Den var gjenkjennelig på det tilgrisede brystet. Her fotografert på Grande, Ørland (ST) 5. mai av Magne Myklebust.

Bronseibis *Plegadis falcinellus* har en stigende funnfrekvens i Norge. To funn ble gjort i Norge i oktober 2016, her er fuglen fra Skjold, Øygarden (HO) 20. oktober. Foto: Terje Hansen.

Rogaland. I likhet med årets fugl har samtlige tidligere funn dreid seg om subadulte fugler; de som er nøyaktig aldersbestemt har alle vært 2K- og 3K-individer. Seks av de tidligere funnene er gjort i den relativt snevre sommerperioden fra 19. juni til 8. august. Alle disse var for øvrig «éndagsfugler». De eneste steppørnene som er sett over mer enn én dag i Norge er årets fugl fra november samt en skadet 3K-fugl fra Ballangen, Nordland i midten av mai 1984. Sistnevnte ble sett et par dager før den ble avlivet.

Aftenfalk *Falco vespertinus* (16, 174/176, 1)

2016 SOGN OG FJORDANE: 2K+ ♀ Ervika, Selje 12.9 (S. Sætre).

(Øst-Europa og Asia; overvintrer i Afrika). Første funn i Sogn og Fjordane. Aftenfalk er dermed påtruffet i alle landets 19 fylker og har i tillegg fem funn fra havområdene. Funnene fordeler seg nokså jevnt mellom vår og høst, men med en liten overvekt av høstfunn. Ekstremumsdato på våren er 26. april, mens tilsvarende for høsten er 19. oktober. Fugler på antatt forlenget vårtrekk har en funntopp i slutten av mai og er sett frem til midten av juni, men en håndfull midtsommerfunn bidrar til at overgangen mellom vår- og høstfunn er noe diffus. De første virkelige høstfunnene (ungfugler) stammer fra de siste dagene av juli, men funnfrekvensen øker ikke for alvor før i midten av august. Funntoppen på høsten er i slutten av september.

Triel *Burhinus oedicephalus* (1, 26, 2)

2016 VEST-AGDER: 2K+ Groda, Farsund 7.5* (F) (*S. Sannes mfl.).
MØRE OG ROMSDAL: 2K+ Sandsøya, Sande 7.–8.5* (F) (I. S. Bringsvør).

(Nord-Afrika og Europa vest til Storbritannia og nord til Polen, videre østover til Sentral-Asia og India; europeiske fugler overvintrer i Sørvest-Europa og Nord-Afrika). Maifunn står for over halvparten av den norske funnmassen. Også Sverige og Finland hadde ett funn hver av triel i første halvdel av mai 2016, mens arten ikke ble påtruffet i Danmark dette året. Korte opphold er typisk for denne artens opptreden i Norge; totalt 3/4 av de norske funnene dreier seg om

fugler som, i likhet med årets funn, ble sett i kun én eller to dager.

Sibirlo *Pluvialis fulva* (2/3, 61/64, 5)

2011 MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Frostadheia, Smøla 21.–22.6* (F) (*E. L. Dahl mfl.).
2012 MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Røkmyra, Smøla 26.5–21.6* (F) (*H. Olsvik mfl.).
2016 VEST-AGDER: Ad. ♂ Kjerkevågen, Lindesnes 13.7* (F) (*K. M. Torland, R. Aanonsen).
MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Røkmyra, Smøla 11.–13.6* (F,V) (*V. Aksnes mfl.).
NORDLAND: Ad. ♂ Røstlandet, Røst 27.–29.5* (F) (S. Baines).
FINNMARK: 2K+ Hamningberg, Båtsfjord 8.7* (F) (*O. Heggøy mfl.).
SVALBARD: 2K+ ♀ Ullringlaguna, Jan Mayen 14.6* (F) (O. Nordsteien).

(Tundraen i Sibir fra Yamal og østover til vestlige Alaska; overvintrer fra sørlige Nord-Amerika til østlige Afrika). Fem funn i løpet av rapportåret er en tangering av de tidligere toppårene 2001, 2008, 2011 og 2014; 2014 dog med seks individer. Fuglen fra Smøla i 2012 utgjør det første maifunnet i Norge og dermed også ny ekstremumstid på våren. Hakk i hæl følger rapportårets funn fra Røst. Ellers er de andre funnene som presenteres her, typiske med hensyn på dato. Funnet fra Jan Mayen er det første for øya; arten har tidligere blitt funnet også på Bjørnøya og Spitsbergen. Fra sistnevnte øy finnes det sågar et hekkefunn fra 1997. Merk at tidligere funntotal er oppjustert med to funn pga. feil i 2015-rapporten.

Kanadalo *Pluvialis dominica* (0, 18, 2)

2016 TELEMAR: 1K Jomfruland, Kragerø 27.10–1.11* (F) (O. Nordsteien, J. Novy mfl.).
MØRE OG ROMSDAL: Ad. Vigra flyplass, Giske 3.6* (F) (F. Grønningsæter).

(Nord-Amerika; overvintrer i Sør-Amerika). Fuglen fra Jomfruland er første funn i Telemark

Steppeørn *Aquila nipalensis* 2K Karmøy (RO) 11. november 2016. Det åttende funnet i Norge, men det første i sjeldenhetsfylket Rogaland. Foto: Jonas Langbråten.

Triel *Burhinus oedicnemus* Sandsøya, Sande (MR) 7. mai 2016. To fugler ble registrert i mai 2016 i Norge, og karakteristisk nok blir de ikke lenge på lokalitetene når de dukker opp her til lands. Foto: Ingar Støyle Bringsvor.

og samtidig det seneste høstfunnet i Norge. Den norske forekomsten av kanadalo skiller seg fra sibirlo ved at 40 % av funnene stammer fra høsten, mot kun 12 % for sibirlo. Kanadalo har også et mer nordlig funnbilde i Norge sammenliknet med sibirlo.

Tobeltelo *Charadrius vociferus* (1, 0, 1)

2016 NORD-TRØNDELAGE: 1K Bjørøya, Flatanger 24.–26.12 (funnet død 28.12)* (F) (*O. M. Dahle, *W. A. L. Dahle mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer fra sørlige Nord-Amerika til nordlige Sør-Amerika). Norges første funn av tobeltelo ble gjort på Jomfruland 10. april 1974. At det skulle gå 42 år mellom første- og andrefunnet er kanskje noe uventet hvis man ser på forekomsten i Storbritannia, der det er gjort hele 57 funn frem til og med 2016. På den annen side er det ingen funn av tobeltelo i verken Danmark, Sverige eller Finland, så man må nok forvente at det går mange år mellom hver gang arten blir funnet på vår side av Nordsjøen. I Storbritannia er funn fra senhøst til tidlig vår dominerende, et mønster som fuglen fra Bjørøya passer fint inn i.

Hvitbrysto *Charadrius alexandrinus* (10/14, 30/35, 2)

2016 ROGALAND: Ad. ♀ Hårrmarka, Hå 5.4* (F) (*A. Johnsen mfl.). 2K ♂ Håstranda, Hå 3.–4.6* (F) (*O. Njå mfl.).

(Nord- og Sør-Amerika, Europa nord til Danmark, store deler av Asia og Afrika). Fuglen fra Hå i april var fargemerket i Tyskland i mai 2010. Fra 2011 til 2015 hekket denne på Fanø i sørvestlige Danmark. Observasjonen fra Hå var den første avlesningen av fuglen i 2016, men senere samme år var den tilbake på hekkeplassen på Fanø. Det forlengede vårtrekket spolerte med andre ord ikke hekkesesongen. Av norske funn gjort etter år 1900 er 90 % fra våren i perioden 2. april til 18. juni med en funntopp i slutten av mai. Merk at tidligere antall funn er oppjustert med én ettersom fugler sett på Øra, Fredrikstad i april og mai 2003 nå anses å trolig være to ulike individer.

Ørkenlo *Charadrius leschenaultii* (0, 6, 1)

2016 ROGALAND: Ad. ♂ Kvasheim, Hå 30.6* (F) (*L. B. Lunde mfl.).

(Tyrkia øst til Sentral-Asia; overvintrer Midtøsten, Sørøst-Asia og Australia). Ørkenlo er som mange andre sjeldne vadere, en typisk sommerart. Seks av de syv funnene er gjort i perioden 25. juni til 7. august. I tillegg til de sikkert bestemte fuglene er det også gjort fem funn av ubestemte ørken-/mongollo. Rapportåret 2016 var et godt år for ørkenlo i Norden med to vårfunn i Danmark og ett i Sverige, samt et forsommerfunn i Finland.

Styltesnipe *Calidris himantopus* (0, 5, 2)

2016 ROGALAND: 2K+ Grudavatnet, Klepp 19.–21.6* (F) (*M. Kersbergen mfl.). 2K+ Børaunen, Randaberg 23.–27.8* (F) (*O. Njå mfl.).

(Nordøst-Sibir, Alaska og Nordvest-Canada; overvintrer i USA, Mexico og Mellom-Amerika). Rapportåret var første år det ble sett to styltesniper i løpet av ett år i Norge. Begge fuglene var i identisk drakt og avstanden mellom de to lokalitetene er ikke avskrekkende, men med over to måneders gap mellom funnene på disse velbesøkte lokalitetene er det NSKFs vurdering at det er usannsynlig at det dreier seg om samme fugl. Grudavatnet var også åsted for Norges andre funn av styltesnipe i slutten av mai 1993. Fire av de syv norske funnene er gjort i siste halvdel av juni.

Rødstrupesnipe *Calidris ruficollis* (0, 4, 1)

2016 ROGALAND: 1K Håstranda, Hå 23.9* (F) (*S. Lode mfl.).

(Nordøst-Sibir fra Tajmyr til Beringstredet; overvintrer fra India til Australia). Fuglen fra Håstranda er den første ungfuglen som er sett i live i Vest-Palearktisk. Fra tidligere foreligger det kun ett funn av en fugl i juvenil drakt, funnet død på Fair Isle 31. august 1994. Rødstrupesnipe er i juvenil drakt en «mellomting» mellom dvergsnipe *C. minuta* og sandsnipe *C. pusilla*. Juvenil rødstrupesnipe mangler dvergsnipas tydelige V-tegning på ryggen, slik som sandsnipe, men er typisk mer varmtonet i farge på

Utslitt etter å ha krysset Atlanterhavet kom denne nordamerikanske fuglen til kysten av Nord-Trøndelag på selveste julaften i 2016! Fuglen var en tobeltelo *Charadrius vociferus*, og dessverre var påkjenningene av den lange trekk-etappen for voldsom for fuglen. Den ble funnet død 28. desember. Funnet var kun det andre for Norge, og førstefunnet på Jomfruland var så langt tilbake som 1974. Foto: Fredrik Staven.

Styltesnipe *Calidris himantopus* Børaunen, Randaberg (RO) 23. august 2016. To voksenfugler besøkte Rogaland og Norge dette året, og bringer antall funn opp i sju her til lands. Foto: Oddvar Njå.

ryggen enn sistnevnte. Det viktigste kjenne-tegnet for å skille fra dvergsnipe er trolig farge og tegninger på mellom- og stordekkere. Hos dvergsnipe har disse fjærene mørke sentra med lysere bremmer i hvitt og brunt, ikke ulike tegningene på skapulærer og rygg. Hos rød-strupesnipe er de samme fjærene typisk jevnt grålige og danner dermed en kontrast til ryggen. I forhold til den mer dempede tegnede sand-snipa er manglende svømmehud mellom tærne en avgjørende karakter.

Langtåsnipe *Calidris subminuta* (0, 0, 1)

2016 VEST-AGDER: Ad. Kjerkevågen, Lindesnes 30.5* (F) (*K. M. Torland, R. Aanonsen).

(Flekkvis utbredelse fra sørvestre Sibir til Beringstredet; overvintrer fra østre India, gjennom Sørøst-Asia til Australia). Ny art for Norge! Kjerkevågen ved Lindesnes har utmerket seg med en rekke funn av sjeldenheter de siste årene. Likevel var det en nokså uventet lokalitet for denne «supersjeldenheten» som er påtruffet kun ti ganger tidligere i Vest-Palearktis. Muligens fant heller ikke fuglen seg til rette her siden den bare rastet kort og lot seg beskue av kun to heldige finnere. Heldigvis klarte de å få dokumentert fuglen tilstrekkelig slik at den amerikanske søster-arten pygménipe *C. minutilla* kunne utelukkes. De viktigste karakterene for å skille mellom disse to artene ligger i hodetegningene der den mørke issen når helt frem til nebbet hos langtåsnipe, mørke smådekkere på undervingen og mønsteret på de indre stordekkere på overvingen. Langtåsnipe er påtruffet to ganger tidligere i Norden: én skikkelig «longstayer» i Sverige fra oktober til desember 1977 og én i Finland i juni 2007.

Bonapartesnipe *Calidris fuscicollis* (1, 53/57, 2)

2016 ROGALAND: Ad. Børaunen, Randaberg 8.–9.7* (F) (*O. Njå mfl.). Ad. Nærlandsstranda, Hå 28.–29.7* (F) (*S. Lode mfl.).

(Arktisk Alaska og Canada; overvintrer i sørlige Sør-Amerika). To funn dette året er gjennomsnittlig for arten. At begge årets fugler ble sett på Jæren er ikke overraskende ettersom nøyaktig halvparten av de norske funnene er gjort der.

Drøyt halvparten av funnmassen stammer også fra juli. Kun fire av de totalt 60 fuglene som er sett i Norge har vært ungfugler.

Rustsnipe *Calidris subruficollis* (2, 71/75, 2)

2016 ROGALAND: 1K Håstranda, Hå 3.9* (F) (*G. Kristensen mfl.).

HORDALAND: 1K Herdla, Askøy 13.–14.9* (F) (*D. Gjerde, E. Frantzen mfl.).

(Nordøst-Sibir, Alaska og arktisk Canada; overvintrer i Sør-Amerika). Etter å ha vært årvisst fra 1999 til 2014 var det noe overraskende ingen funn i 2015. To funn i 2016 er også lavere enn gjennomsnittet på nesten fem funn pr. år i ti-året før 2015. Forekomsten til rustsnipe i Norge skiller seg fra de fleste andre sjeldne vaderarter i den forstand at tyngdepunktet er i september og ikke på sommeren. Faktisk er halvparten av de norske funnene fra denne måneden og kun 12 % fra juli som er den tradisjonelt beste måneden for mange andre vadersjeldenheter. Fuglen fra Herdla er den syvende både for øya og normalt sett vaderfattige Hordaland. Bare noen av de beste vaderlokalitetene på Jæren samt Røstlandet har flere funn av arten.

Sandsnipe *Calidris pusilla* (0, 13/14, 1)

2016 ROGALAND: Ad. Vik, Klepp & Håstranda, Hå 3.7* (F) (*G. Kristensen, S. Lode mfl.).

(Alaska og arktisk Canada; overvintrer hovedsakelig i Sentral- og Sør-Amerika). Et funn som passer godt inn i det norske funnbildet. Forekomsten i Norge står for majoriteten av skandinaviske funn; i Danmark er arten påtruffet to ganger, mens Sverige har kun ett funn. I Finland er arten ennå ikke påtruffet.

Tereksnipe *Xenus cinereus* (1/4, 40/41, 2)

2016 ØSTFOLD: Ad. Rosnesbukta, Kurefjorden, Rygge 18.–23.6* (F) (*K. E. Vedahl mfl.).

AKERSHUS: Ad. Årnestangen, Rælingen 6.7* (F) (*S. H. Basnes mfl.).

(Finland og østover gjennom nordlige Russland; overvintrer i kystområder i Afrika, Asia og

Et meget uvanlig funn – en ung rødstrupesnipe *Calidris ruficollis* i Norge! Fuglen ble sett på Håstranda, Hå (RO) 23. september 2016, og er første funn av levende 1K rødstrupesnipe i Vest-Palearktis. Foto: Trond Ove Stakkeland.

Norges første langtåsnipe *Calidris subminuta* ble påtruffet i Kjerkevågen, Lindesnes (VA) 30. mai 2016. På flukt-bildet ser vi mørke smådekkere på undervingen – et godt kjennetegn for å skille arten fra pygmésnipe *Calidris minutilla*. Foto: Klaus Maløya Torland.

Australia). To nokså typiske funn av arten. Funn fra sen vår og forsommer er normalen i Norge. Begge årets lokaliteter har også hatt besøk av tereknsnipe tidligere.

Flekksnipe *Actitis macularius* (1, 7, 1)

2016 NORDLAND: Ad. Mørkvedbukta, Bodø 9.–10.5* (F) (*C. Stolz mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer i Mellom- og Sør-Amerika). De ni norske funnene omfatter seks voksne fugler og tre utseendemessig mindre slående ungfugler. Fuglen fra Bodø er det tidligste vårfunnet til nå. De norske funnene er vel spredt både med hensyn til geografi og dato, noe som gjør det vanskelig å forutse hvor og når neste funn vil bli gjort.

Gulbeinsnipe *Tringa flavipes* (1, 20, 3)

2016 ROGALAND: Ad. Nærlandsstranda, Hå 15.–16.6* (F) (*S. Eldøy mfl.). Ad. Grudavatnet, Klepp 17.–19.6* (F) (*K. Vevatne mfl.).

NORDLAND: 1K Røstlandet, Røst 21.–24.11* (F) (S. Baines).

SVALBARD: Ad. Adventdalen, Spitsbergen 3.–4.6* (F) (*P. Klevan mfl.).

(Alaska og Canada; overvintrer fra sørlige USA til Sør-Amerika). De to observasjonene fra Jæren er antatt å dreie seg om samme individ og teller derfor som ett funn. Tre funn i 2016 er likevel en tangering av de tidligere rekordårene 1993 og 2011. Rogaland har nå åtte funn av arten og er med det landets beste fylke. Gulbeinsnipe var imidlertid ny art for både Nordland og Svalbard i 2016. Funnet fra Røstlandet er også ny ekstremumstid på høsten med over tre måneders margin. Fra tidligere var en fugl fra Lista 17. august 1993 det seneste norske høstfunnet.

Kortnebbkassinsnipe *Limnodromus griseus* (1, 0, 1)

2016 ROGALAND: 1K Børaunen, Randaberg 12.–16.10* (F) (*R. Roalkvam mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer langs kysten av Nord-, Mellom- og Sør-Amerika). Det eneste tid-

ligere norske funnet er en voksen fugl fra Vardø 6. juli 1971. At det skulle gå hele 45 år til neste funn er neppe en tilfeldighet ettersom arten er meget sjelden på vår side av Atlanterhavet. Det eneste øvrige funnet fra Skandinavia er en ungfugl fra Utlängen, Sverige 6.–7. september 2012. Selv i Irland og Storbritannia der en rekke amerikanske vaderarter er regelmessige, er det gjort hhv. kun tre og fire funn av arten. Kortnebbkassinsnipe kan være meget vanskelig å skille fra den i Europa mer regulært forekommende langnebbkassinsnipe *L. scolopaceus*. I juvenil drakt, slik fuglen fra Børaunen var, er imidlertid de «tigerstripede» tertiere hos kortnebbkassinsnipe en diagnostisk karakter for å skille mellom de to artene.

Steppebrakksvale *Glareola nordmanni* (2/3, 3, 1)

2016 MØRE OG ROMSDAL: Ad. Røkvatnet, Smøla 7.–11.6* (F) (*E. L. Dahl mfl.).

(Øst-Europa og Sentral-Asia; overvintrer i Afrika sør for Sahara). Tre funn i Norge i løpet av de siste fire årene utgjør halvparten av den fremdeles beskjedne norske funnmassen av arten. Fire av seks funn er gjort i juni, mens fem av seks funn av brakksvale *G. pratincola* stammer fra samme måned. Det skulle dermed være liten tvil om at forsommeren er tida for å se etter brakksvaler her til lands. Fuglen fra Smøla er for øvrig første funn av arten i Møre og Romsdal.

Rosenmåke *Rhodostethia rosea* (3, 18, 0) utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder

2015 FINNMARK: Ad. Berlevåg havn, Berlevåg 1.–3.3* (F) (C. Haass).

(Nordøst-Sibir, spredt på Grønland og i Canada). En 2K rosenmåke ble sett samme sted gjennom store deler av våren og forsommeren 2014, og det kan derfor ikke utelukkes at det dreier seg om samme returnerende individ. Imidlertid ligger Berlevåg slik plassert ut mot Barentshavet at det heller ikke er utenkelig at det kan være et nytt individ som ble sett i 2015. Havneområdet her besøkes av hundretusenvis av måker i løpet av året og fuglen regnes derfor som «mulig samme» individ som i 2014 og teller dermed

Norges andre kortnebbekkasinsnipe Limnodromus griseus dukket opp på Børaunen, Randaberg (RO) i oktober 2016. Dette var en årsunge, det første funnet var en adult så langt tilbake som 1971 i Vardø (FI)! Foto: Rune Roalkvam.

som et nytt funn. Finnmark er ikke uventet landets beste fylke for rosenmåke med sine totalt åtte funn.

Kanadahettemåke *Larus philadelphia* (1, 15, 1)

2016 ROGALAND: Ad. Orreosen, Klepp 21.–22.5* (F) (*M. Dagsland mfl.).

TROMS: Ad. Nedrevatnet, Storfjord 12.5–3.7* (F) (*J. G. Kristiansen mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer langs øst- og vestkysten av kontinentet sør til Mexico). Fuglen fra Troms hadde tilhold i samme hettemåkekoloni som året i forveien og er derfor åpenbart et returnerende individ. Den ble observert sterkt varslende, men NSKF er ikke kjent med om den faktisk hekket der eller bare hadde tilhold. Fuglen fra Jæren i mai vurderes derimot som et nytt individ selv om en voksen fugl ble sett i samme område i juli 2013. Med dette har Rogaland syv funn av arten, og er dermed suverent beste fylke i Norge for kanadahettemåke. Det kan også bemerkes at arten nærmer seg årlig forekomst i Norge med funn i ni av de elleve årene siden 2006.

Ringnebbmåke *Larus delawarensis* (0, 57, 3)

2012 MØRE OG ROMSDAL: 3K Farstadbukta, Fræna 2.6* (F) (F. Grønning-sæter).

2016 ROGALAND: 3K Solastranda, Sola 31.5–2.6* (F) (*G. Kristensen mfl.).

HORDALAND: Ad. rm. Knarvik, Lindås 12.–27.2 & Bergen sentrum, Bergen 8.3–24.4* (F) (*E. Gates mfl.). Ad. Ortuvatnet, Fyllingsdalen, Bergen 26.–27.6* (F) (A. Breistøl, F. Falkenberg mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer fra USA til Mexico; små antall overvintrer årlig langs europeiske kyster). Alle de tre funnene i 2016 ble gjort i tradisjonelle områder for arten. Sesongmessig er ringnebbmåka påtruffet gjennom hele året i Norge, bare med unntak av tidlig høst. Et par mindre markerte funntopper begynner imidlertid å tre frem på ettervinteren og på våren i månedsskiftet mai/juni. Årets funn passer således fint inn i dette bildet.

Grønlandsmåke *Larus glaucooides*

Individer som viste karakterene til formen *kumlieni* (0, 27, 1)

2016 NORDLAND: Ad. Røstlandet, Røst 5.3* (F) (S. Baines).

(Arktisk Canada; overvintrer i Nord-Amerika). Kun ett funn av dette omdiskuterte taksonet er rapportert til NSKF fra 2016. Voksne fugler, som den fra Røst, lar seg relativt enkelt skille fra nominatunderarten ut fra tilstedeværelse av mørke tegninger i hånda. Yngre fugler kan derimot være langt vanskeligere å skille fra våre «hjemlige» grønlandsmåker.

Dvergterne *Sternula albifrons* (-, 38/41 (etter 2003), 2)

2015 VEST-AGDER: Ad. ptNV Lista fyr, Farsund 27.5* (F) (S. Davies, G. Gundersen). Ad. Kviljodden, Farsund 2.6* (F) (G. Gundersen).

2016 VEST-AGDER: Ad. Kviljodden, Farsund 27.5* (F) (G. Gundersen).

ROGALAND: Ad. Orreosen, Klepp 18.–19.5* (F) (*E. Ween mfl.).

(Store deler av Europa og østover til Himalaya; europeiske fugler overvintrer langs vestkysten av Afrika, særlig ved Guineabukta). Fra tidligere er det allerede publisert to funn fra Lista i mai/juni 2015. Funnomstendighetene rundt de to nye funnene som publiseres her tyder imidlertid på at dette var nye fugler. Totalen for hele Norge i 2015 kommer dermed opp i seks funn, hvilket er beste år for arten etter at den ble tatt inn på NSKFs rapporteringsliste fra og med 2004. Lista og Jæren står for 70 % av funnene i denne perioden.

Sandterne *Gelochelidon nilotica* (4/7, 9, 2)

2016 VEST-AGDER: Ad. ptV Ryvingen, Mandal 5.5 (K. M. Torland).

ROGALAND: Ad. Børaunen, Randa-berg 21.–23.5* (F) (*T. A. Olsen mfl.).

(Nesten kosmopolitisk, men svært lokal utbredelse på alle kontinenter, nærmeste hekkeområde i Danmark; europeiske fugler overvintrer i Afrika). Årets funn er de første i Norge

Steppebrakksvale *Glareola nordmanni* Røkvatnet, Smøla (MR) 8. juni 2016. På bildet ser vi godt at hvit bakkant på arm mangler og at vingeundersiden er mørk, noe som skiller arten fra brakksvale *Glareola pratincola*. Foto: Eirik Spets.

Ringnebbmåke *Larus delawarensis* 3K Solastranda, Sola 2. juni 2016. Det er et større innslag av svarte fjær i vingespissen hos 3K-fugler enn hos adulte, og den hvite subterminalflekken ytterst på vingespissen mangler (som på bildet) eller er beskjeden. Foto: Bjørn Mo.

Rovterne *Hydroprogne caspia* adult Orreosen, Klepp (RO) 1. juni 2016. Med 12 funn av 13 individer var det en meget sterk forekomst av arten i Norge i 2016. Foto: Oddvar Njå.

siden 2013, men likevel en del av en markant økende trend for arten ettersom 10 av 15 norske funn er gjort fra og med 2004. Sandterne viser et liknende funnmønster som flere av de andre sjeldne terneartene, med funntopp i hhv. mai og siste halvdel av juli. Også geografisk er det likheter med andre «NSKF-terne»: Ytre Oslofjord (Østfold og Vestfold) og Sørvestlandet (Vest-Agder og Rogaland) har syv funn hver av arten. Det eneste funnet utenfor disse to områdene stammer fra Gjemnes, Møre og Romsdal 28. april 1960.

Rovterne *Hydroprogne caspia* (-, 40/47 (etter 2003), 12/13)

2016 ØSTFOLD: Ad. Rosnesbukta, Rygge 31.5 (M. Nilsen). Ad. Øra, Fredrikstad 24.7* (F) (L. P. Simensen mfl.). Ad. Brentetangen, Rygge 28.7* (F) (*T. Vang, M. Sollihaug). 3K Tisler, Hvaler 12.8* (F) (A. Larsen).

AKERSHUS: Ad. Årnestangen, Nordre Øyeren, Rælingen 26.–27.6* (F) (*Ø. Hagen mfl.). Ad. Årnestangen, Nordre Øyeren, Rælingen 9.–28.7* (F) (J. Apeland mfl.).

BUSKERUD: Ad. Linnestranda, Lier 27.6* (F) (*J. Villand mfl.).

VESTFOLD: 2 ad. Store Færder, Tjøme 11.6 (A. Hangård).

ROGALAND: Ad. Orreosen, Klepp 9.–10.5* (F) (*H. Husebø mfl.). Ad. Orreosen, Klepp 21.–23.5* (F) (*M. Dagsland mfl.). Ad. Orreosen, Klepp 1.6* (F) (*O. Njå mfl.). Ad. Orreosen, Klepp 23.6* (F) (*K. Mjølunes mfl.).

(Vid, men lokal utbredelse i Europa og Asia, hvor nærmeste hekkebestand finnes rundt Østersjøen; europeiske fugler overvintrer hovedsakelig i Vest- og Sentral-Afrika). Rovterne er en lett gjenkjennelig art som i tillegg gjør mye ut av seg og gjerne foretrekker lokaliteter og biotoper som er godt besøkt av fuglekikkere. Det er derfor alltid en mulighet for at samme individer kan ses på flere lokaliteter, gjerne med relativt stor avstand mellom. Forekomsten i 2016 er intet unntak der de mange observasjonene i Oslofjordområdet kan omfatte noen gjengangere. Når det gjelder de fire observasjonene fra Orreosen på Jæren så dreier tre av disse seg om fugler som var ringmerket, mens den fjerde var umerket.

Hvitkinnsvarterne *Chlidonias hybrida* Haugesund (RO) 13. oktober 2016, adult øverst og 1K nederst. Fuglene var en del av en flokk på tre individer som hadde tilhold i havneområdet i Haugesund i tre oktober-dager. Det er første gang en flokk av denne arten er registrert i Norge. Begge bilder: Bjørn Mo.

På de ringmerkede fuglene ble det observert én ring som skilte seg ut på fargen i forhold til de to andre. Således var minst tre ulike fugler involvert i forekomsten her. NSKF har valgt å la tvilen komme «tiltalte» til gode slik at funnene telles slik som de presenteres her, det vil si 12 funn av 13 individer. Dette er ny årsrekord etter at arten ble tatt inn på NSKFs rapporteringsliste, og mest sannsynlig også ny rekord totalt sett.

Hvitkinnsvarterne *Chlidonias hybrida* (0, 9, 1/3)
2016 ROGALAND: Ad. + 2 1K Vibrandsøy, Haugesund 11.–13.10 (1 1K til 18.10)* (F) (*J. Kristiansen mfl.).

(Sør-Europa, Asia, Australia og Sør-Afrika; europeiske fugler overvintrer i Afrika). Blant alle høydepunktene i sjeldenhetsåret 2016 står denne lille flokken av hvitkinnsvarterner i havneområdet i Haugesund frem som et av de mest uventede funnene. Ikke bare er dette seneste høstfunn med god margin, men også første gang en flokk av arten er sett her til lands. Det er også de mest stabile hvitkinnsvarternene i Norge noensinne med den ene fuglens åtte dagers lange opphold. I tillegg må det jo nevnes at verken lokalitet eller biotop er hva man forventer for denne arten. Ettersom forrige stasjonære hvitkinnsvarterne i Norge var helt tilbake i 2003 var det mange som fikk stiftet et nytt bekjentskap med arten i Haugesund.

Hvitvingesvarterne *Chlidonias leucopterus* (2, 64/72, 7)

2016 VESTFOLD: Ad. Ilene, Tønsberg 28.–29.6* (F) (*O. Fagerbakke mfl.).
VEST-AGDER: Ad. Nesheimvann, Farsund 1.7* (F) (G. Gundersen, T. B. Vestøl mfl.).
ROGALAND: Ad. Orrevatnet, Klepp 10.6–4.7* (F) (*S. Melum mfl.). Ad. Hålandsvatnet, Randaberg 16.8* (F) (*P. Grogan mfl.).
SØR-TRØNDELAGE: Ad. Gaulosen, Melhus 10.–16.5* (F) (*K. J. Woldvik, A. Winnem mfl.). Ad. Rovatnet, Hemne 9.–10.6* (F) (*T. Tølche mfl.).
NORDLAND: Ad. Saltisen, Vestvågøy 25.–28.5* (F) (*H. Våge mfl.).

(Sørøst-Europa og sentrale Asia; overvintrer i Afrika, Sørøst-Asia og Oseania) Syv funn av hvitvingesvarterne i 2016 er ny årsrekord, selv om det ble sett flere fugler i 2009 med fire funn av totalt åtte individer. Ikke uventet er Rogaland beste fylke for arten med 19 funn. Sør-Trøndelag og Nordland kommer på en delt andreplass med åtte funn hver, mens Vestfold og Vest-Agder, samt Østfold følger deretter, alle med seks funn. Med andre ord var den geografiske forekomsten som forventet dette året.

Mongolturteldue *Streptopelia orientalis* (2, 17, 2)
2016 ROGALAND: 1K+ Indre Nessa, Tysvær 7.–10.11* (F) (*O. E. Svendsen mfl.).
1K Revtingen OS & Nese, Klepp 10.–31.12* (F) (*A. T. Mjøs, A. Nese mfl.).
HORDALAND: 2K+ Blomsterdalen, Bergen 1.1–12.5* (F) (T. Hansen mfl.).

(Sørlige Asia fra Ural til Japan; overvintrer i India og Sørøst-Asia). Fuglen fra Bergen ble oppdaget i desember 2015 og teller derfor ikke som nytt funn i 2016. Totalt tre individer i rapportåret er likevel en tangering av rekordåret 2012. Funnfrekvensen for mongolturteldue i Norge har fått et kraftig oppsving med 16 av de 21 funnene fra og med 2003. Det er derfor noe overraskende at de to funnene fra Norges beste sjeldenhetsfylke Rogaland som presenteres her også er de første for fylket. Økt oppmerksomhet rundt identifikasjon av arten og den kraftige nedgangen til forvekslingsarten turteldue *S. turtur* er nok i det minste delvis medvirkende til økningen i funnfrekvens. De to nye funnene presenteres her uten underart angitt, ettersom de definitive karakterene for å skille mellom de to aktuelle underartene er noe uklare. Fuglen fra Hordaland viser imidlertid flest karakterer for underarten *meena*.

Gråseiler *Apus pallidus* (0, 10, 1)
2016 ROGALAND: 2K+ Hålandsvatnet, Randaberg 5.4* (F, V) (*T. A. Olsen mfl.).

(Middelhavsområdet, Nord-Afrika og Midtøsten; overvintrer i Afrika sør for Sahara). Årets funn er det åttende funnet i Rogaland og samtidig det tidligste i Norge. Majoriteten av de

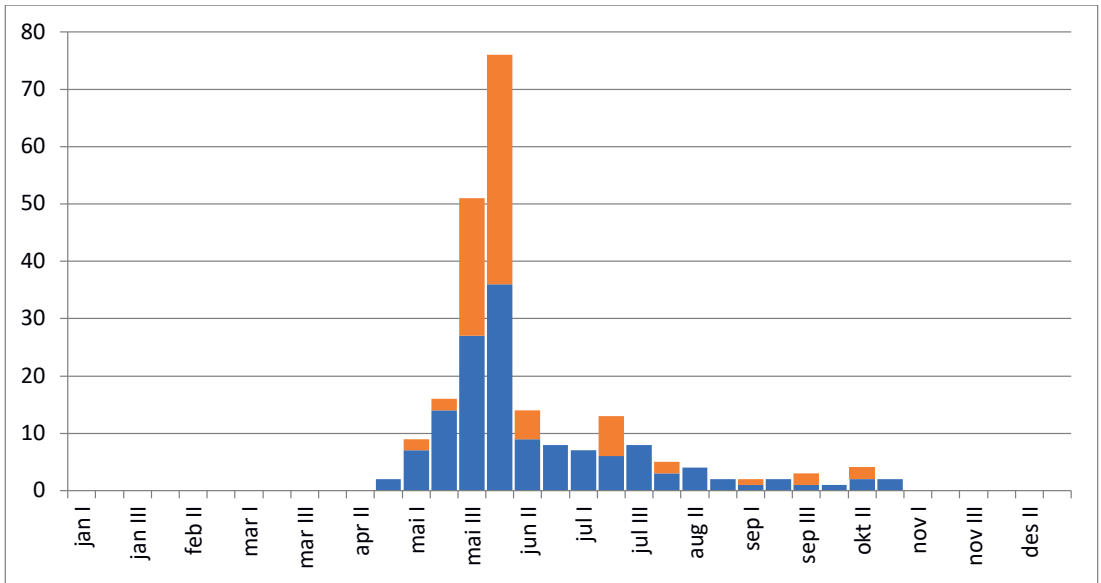

Det ble et godt for år hvitvingesvartterne *Chlidonias leucopterus* i Norge i 2016 med sju funn. Fuglen på bildet ble sett i Rovatnet, Hemne (ST) 9.–10. juni. Foto: Jan Ove Bratset.

Så fikk Rogaland omsider sin første mongolturteldue *Streptopelia orientalis*! Denne 1K-fuglen ble et førstefunn for vårt beste fuglefylke med sitt nærvær på Indre Nessa, Tysvær noen november-dager i 2016. Foto: Trond Ove Stakkeland.

Figur 3. Norske funn av bieter *Merops apiaster* fordelt på tidagersperioder. Blå farge angir funn og rød farge individer i de tilfeller mer enn én fugl ble sett sammen.

norske funnene stammer fra senhøsten når ensfargede seilere nok får betraktelig mer fokus enn i den perioden tårnseiler *A. apus* normalt forekommer her til lands.

Bieter *Merops apiaster* (7, 131/216, 6/8)

2016 VESTFOLD: 2K+ Hummerbakken, Larvik 22.5 (G. Klaveness, M. Myklebust).
 VEST-AGDER: 2K+ Lista fyr, Farsund 7.5* (F) (*A. Landsverk mfl.). 2K+ Slevdalsvann, Farsund 30.7 (*T. B. Vestøl mfl.).
 ROGALAND: 3 1K+ Skudeneshavn, Karmøy 15.10–8.11* (F) (*T. Haaland mfl.).
 SØR-TRØNDELAG: 2K+ Sula, Frøya 7.5* (F) (B. Nyberg).
 FINNMARK: 2K+ Loppa, Loppa 15.5* (F) (J. E. Gundersen).

(Sør-Europa, Sørvest-Asia og Nordvest-Afrika; overvintrer i Afrika). Etter rekordåret i 2015 (20 funn av 42 individer) var forekomsten i 2016 tilbake til normalen for det siste tiåret. Funnet fra Karmøy på senhøsten kan imidlertid ikke sies å være normalt. Fra tidligere er arten ikke påtruffet senere på høsten enn 27. oktober, og flokkens nesten fire ukers lange opphold er heller ikke typisk for forekomsten i Norge, som i

stor grad utgjøres av «éndagsfugler». Bieter har, med unntak av 1995, vært årlig i Norge siden 1989, med en stabil forekomst etter tusenårskiftet. Ettersom arten er lett gjenkjennelig både på utseende og lokkelyd er det besluttet å overlate videre vurdering av funn til LRSK fra og med 2017. Bieter er sett i alle fylker utenom Oslo, og har også to funn fra installasjoner i Nord-sjøen. Vest-Agder (36 funn av 61 individer) og Rogaland (34 funn av 60 individer) er landets to beste fylker for arten. Noe mer uventet for en sørlig art er det kanskje at Finnmark med 15 funn av 17 individer innehar tredje-plassen på fylkesoversikten. Sesongmessig utgjør funn fra vår og sommer den overveldende majoriteten av funnmassen. En tydelig funntopp, både med hensyn til antall funn og individer, trer frem i månedsskiftet mai/juni, se figur 3.

Blåråke *Coracias garrulus* (34/40, 13, 1)

2016 ØSTFOLD: Ad. Herrebrøden, Halden 9.–12.6* (F) (*A. Engmo mfl.).

(Sør- og Øst-Europa, Vest-Asia og Nordvest-Afrika; overvintrer i Afrika sør for Sahara). Gledelig nok er det kun to år siden forrige funn av blåråke i Norge, da ble en fugl sett ved Sund, Hordaland 11. juli. Arten hekket i eldre tider så nært som i Sverige, noe som reflekteres av

Det hører med til unntakene at bieter *Merops apiaster* opptrer så sent som oktober–november i Norge. Tre individer valgte å tilbringe senhøsten på Skudeneshavn, Karmøy (RO), og oppholdt seg der fra 15. oktober til 8. november. Foto: Oskar Kenneth Bjørnstad.

Årets eneste blåråke *Coracias garrulus* besøkte Herrebrøden, Halden noen dager i juni. Foto: Bjørn Mo.

de mange norske funnene fra før 1975. Forekomsten i Norge viser stor geografisk spredning, med funn i alle fylker utenom Oppland og Sogn og Fjordane. Kanskje noe overraskende er det Sør-Trøndelag og Nordland som har flest funn av arten, begge med fem observasjoner.

Oreempid *Empidonax alnorum* (0, 0, 1)

2016 ROGALAND: 1K ♂ Hellesøy, Kvitsøy 21.9* (F, DNA) (*T. A. Olsen mfl.).

(Nord-Amerika fra Alaska til Newfoundland og sør til Appalachene; overvintrer i Sør-Amerika fra Colombia til Bolivia). Ny art for Norge! Ettersom oreempid tilhører *Tyranni* og ikke *Passeri*, der alle andre spurvefuglarter påtruffet i Norge hører hjemme, er dette også første funn av denne underordenen her i landet og i Skandinavia som helhet. Fra tidligere foreligger kun tre funn av denne arten i Europa, fra hhv. Island (okt. 2003) og Storbritannia (okt. 2008 og sep. 2010). Empidfamilien inneholder 15 til dels meget like arter. Av disse er tre påtruffet i Europa, mens ytterligere to regnes som kandidater til å kunne havne på vår side av Atlanteren. Ut fra observasjon og bilder av fuglen på Kvitsøy kunne alle andre arter enn oreempid og vierempid *E. traillii* utelukkes. Ore- og vierempid er imidlertid så like utseendemessig at denne tause fuglen ble fanget inn for sikker identifikasjon. Ut fra biometriske mål og senere bekreftelse ved hjelp av DNA-analyse kunne man til slutt fastslå at det var en oreempid.

Dverglerke *Calandrella brachydactyla* (10/11, 143/148, 14)

2015 VEST-AGDER: 2K+ Ryvingen, Mandal 14.5 (T. Bentsen, K. M. Torland mfl.). 2K+ Kviljo, Farsund 22.6* (F) (G. Gundersen).

2016 OSLO: 2K+ Maridalen, Oslo 21.4* (F) (*S. Rix mfl.).

TELEMARK: 1K+ Jomfruland, Kragerø 14.–15.9* (F) (*O. Nordsteien mfl.). 1K+ Jomfruland, Kragerø 31.10* (F) (*O. Nordsteien mfl.).

VEST-AGDER: 2K+ Kjerkevågen, Lindesnes 2.5* (F) (K. M. Torland). 2K+ ♂ Vågsvollmarka, Farsund 14.–23.5* (F) (*J. M. Abrahamsen mfl.). 2K+

Kjerkevågen, Lindesnes 30.–31.5* (F) (*K. M. Torland mfl.). 1K+ Vågsvollmarka, Farsund 27.8* (F) (T. Bentsen, R. Jåbekk, K. M. Torland).

ROGALAND: 2K+ Nordstokke, Karmøy 3.–20.5* (F) (*E. Wiik mfl.). 2K+ Liknes & Kvilhaug, Karmøy 5.–14.5* (F) (*E. Wiik mfl.). 2K+ Nordvik, Utsira 31.5 (G. Mobakken). 2K+ Søppelplassen, Utsira 8.6 (A. Grimsby, I. Grimsby). 2K+ Nærland, Hå 29.–30.7* (F) (*S. Lode mfl.). 1K+ Taravika, Karmøy 7.10* (F) (E. Wiik, F. Steinkjellå).

MØRE OG ROMSDAL: 1K+ Runde, Herøy 8.9* (F) (I. S. Bringsvor, A. O. Folkestad).

(Sørlige Eurasia; europeiske populasjoner overvintrer i Nord-Afrika). Hele 14 funn i 2016 er solid ny årsrekord for arten. Fra tidligere er det aldri gjort flere enn ni funn i løpet av et år (se figur 4). Rogaland og Vest-Agder er landets to beste fylker for arten med hhv. 67 og 47 funn. Telemark og Møre og Romsdal kommer på en delt tredje plass med 10 funn hver. Fuglen fra Maridalen er derimot første funnet av arten i Oslo. Dverglerke er med det påtruffet i alle landets fylker med unntak av Akershus, Hedmark og Troms.

Amursvale *Cecropis daurica* (1, 87/90, 2)

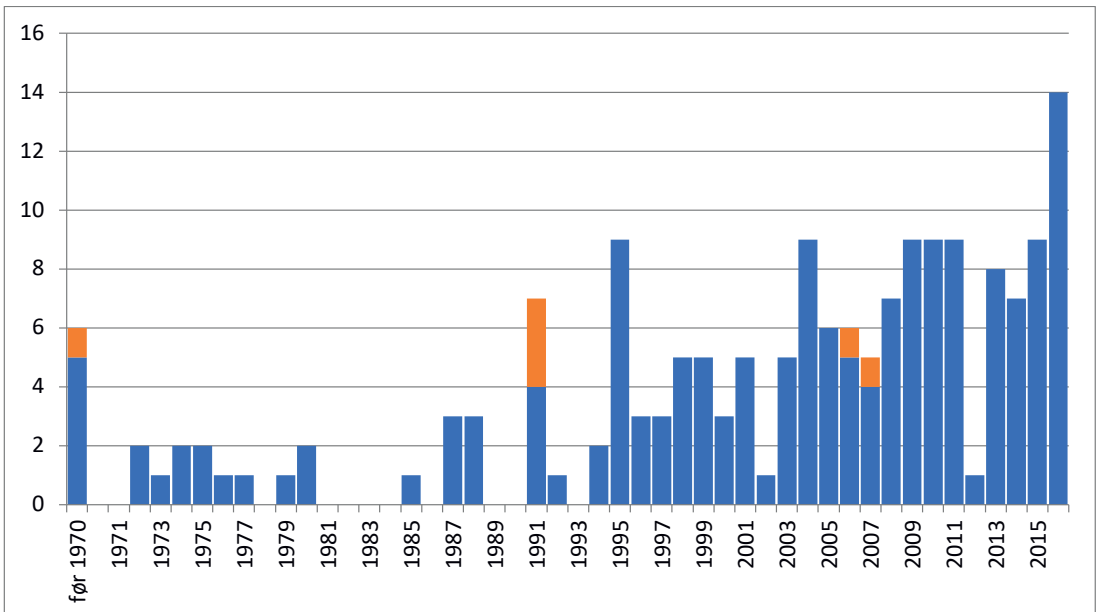
2016 VESTFOLD: 2K+ Hovland, Nøtterøy 10.5 (A. Hangård).

SOGN OG FJORDANE: 2K+ Drage, Selje 8.5* (F) (S. Sætre).

(Rundt Middelhavet og øst til Kasakhstan og Kashmir (*rufula*), Sentral-Asia nord for Himalaya (*daurica*), Øst-Asia (*japonica*), samt Sør-Asia og Sentral-Afrika (flere underarter); overvintrer hovedsakelig i Afrika, på det indiske subkontinent og i Sørøst-Asia). To funn i rapportåret er under gjennomsnittet for det siste tiåret. Amursvale ses nesten utelukkende som resultat av forlenget vårtrekk i Norge, og forekomsten varierer fra år til år, trolig ut fra værmessige forhold. Fuglen fra Sogn og Fjordane var av den vestlige underarten *rufula* mens sikker underartsidentifikasjon ikke er mulig ut fra beskrivelsen av fuglen fra Vestfold.

Ny art for Norge: *Oreempid Empidonax alnorum* 1K hann Hellesøy, Kvitsøy (RO) 21.9.2016. Før fuglen på Kvitsøy var det bare tre funn av denne nordamerikanske spurvefuglen i Europa. Foto: Bjørn Mo.

Figur 4. Norske funn av dverglerke fordelt på år. Blå farge angir funn og rød farge individer i de tilfeller mer enn én fugl ble sett sammen.

Mongolpiplerke *Anthus godlewskii* (0, 12, 1)
2016 ROGALAND: 1K Skeie, Klepp 20.10*
(F) (*K. Mjøl̄snes mfl.). 1K Orre, Klepp
25.10* (F) (K. Mjøl̄snes).

(Øst-Asia; overvintrer hovedsakelig i India). Ut fra bildene er det overveiende sannsynlig at det dreier seg om ett og samme individ begge dagene. De to observasjonene regnes derfor som ett funn. Mongolpiplerke har vist en relativt stabil forekomst i Norge etter årtusenskiftet, men må fremdeles regnes som en stor sjeldenhet her til lands. Rogaland har med sine totalt seks funn nesten halvparten av de norske funnene.

Markpiplerke *Anthus campestris* (4, 43, 1)
2016 ROGALAND: 1K Kvasheim, Hå 18.–
21.10* (F) (*K. Mjøl̄snes, *G. Kristensen
mfl.).

(Europa nord til Sør-Sverige og videre østover gjennom Sentral-Asia til Mongolia; overvintrer i Sahelonen i Afrika, på Den arabiske halvøy og videre til Pakistan og India). Med dette funnet fra 2016 har markpiplerka vært årlig i Norge siden 2009, hvilket er den lengste ubrutte funnrekken noensinne. Ser man på det norske funnmaterialet i et større perspektiv har forekomsten likevel vært ganske stabil helt siden 1970-tallet. Med tanke på det økte fokuset på sjeldenheter de siste par tiårene er det derfor grunn til å tro at arten reelt sett har en avtagende forekomst her til lands.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi* (0, 40, 7)
2016 NORDLAND: 1K+ rm. Stamnes, Røst-
landet, Røst 21.9* (F) (T. Bentsen,
G. Gundersen, K. M. Torland mfl.).
1K+ rm. Husøy, Træna 21.–22.9* (F, L)
(T. Kolaas). 1K+ Nordland, Værøy 22.9*
(L) (*K. Mjøl̄snes, S. Rix). 1K+ Marka,
Værøy 26.9–1.10* (F) (*H. Eggen mfl.).
1K+ Husøy, Træna 27.9* (F) (T. Kolaas,
B. Nyberg mfl.). 1K+ Varan, Røstlandet,
Røst 1.10 (S. Baines, O. Heggøy mfl.).
1K+ Myrland, Flakstad 20.10* (F)
(J. O. Larsen).

(Nordlige Russland fra Pechora-elven og øst-
over i et smalt belte på grensen mellom tundra
og taiga; overvintrer på Filippinene, Borneo og
Sulawesi). Syv funn er kun ett færre enn rekord-
året 2009. Bemerkelsesverdig nok, dog i tråd
med forekomsten de senere årene, er alle årets
funn fra Nordland. Værøy, Røst og Træna har
hatt god dekning i slutten av september disse
årene og arten har etter hvert blitt en forventet
begivenhet med totalt 25 funn fordelt mellom
disse øyene. Spredte funn fra andre lokaliteter
i fylket, slik som årets funn fra «fastlands-
Lofoten» har bidratt til at fylkestotalen nå teller
hele 30 funn. Med tanke på den sparsomme
observasjonsvirksomheten langs store deler av
ytre kystområder i Nordland samt artens krypt-
tiske levesett må mange tundrapiplerker passere
ubemerket. Den bemerkelsesverdige forekom-
sten i Nordland blir ytterligere bekreftet om
man ser på resten av Norden. Sverige, Finland
og Island har kun ett funn hver, i hhv. 1991,
1972 og 1967, mens arten ennå ikke er påtruf-
fet i Danmark.

Vannpiplerke *Anthus spinoletta* (0, 79/82, 4)
2015 TELEMARK: 1K+ Jomfruland, Kragerø 16.–
29.11* (F) (*O. Nordsteien, V. Kristiansen).
2016 TELEMARK: 2K+ rm. Jomfruland,
Kragerø 16.1–25.2* (F) (*V. Kristiansen,
O. Nordsteien mfl.). 2K+ Jomfruland,
Kragerø 23.1–27.2* (F) (*V. Kristiansen,
O. Nordsteien mfl.). 1K+ Jomfruland,
Kragerø 7.–10.11* (F) (O. Nordsteien,
Ø. W. Johannessen). 1K+ Jomfruland,
Kragerø 29.11* (F) (O. Nordsteien).

(Fjellområder i Europa og Asia; overvintrer i
lavlandet fra Danmark og Sverige til Middell-
havet). Jomfruland er den klassiske lokaliteten
for vannpiplerke i Norge. Det var også her
landets første funn ble gjort i oktober 1997.
Med de fem funnene som presenteres her, er
øya oppe i totalt 14 funn av arten. De siste
årene har tyngdepunktet av norske funn flyttet
seg til områdene rundt ytre Oslofjord, i motset-
ning til Sørvestlandet som hadde flest funn på
begynnelsen av 2000-tallet. Det er f.eks. tre år
siden forrige funn fra Lista, som er beste lokalitet
i landet med sine 22 funn av arten.

Årets eneste funn av markpiplerke *Anthus campestris*: En 1K-fugl fra Kvasheim, Hå (RO) 19. oktober. Foto: Trond Ove Stakkeland.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi* ringmerket på Husøy, Træna (NO) 21. september 2016. Dette året ble det gjort syv funn i Norge – samtlige i Nordland. Foto: Terje Kolaas / terjekolaas.com.

Sibirjernspurv *Prunella montanella* (0, 1, 10)

2016 VEST-AGDER: 1K+ rm. Kjerkevågen, Lindesnes 30.10* (F) (*K. M. Torland mfl.). 1K+ rm. Lista fyr, Farsund 3.11* (F) (A. Lopez mfl.).

ROGALAND: 1K+ rm. Søre merkeskog, Utsira 20.10* (F) (Ø. B. Nilsen, M. Sande mfl.). 1K+ rm. Søre merkeskog, Utsira 22.10* (F) (T. W. Andersen, M. Sande mfl.). 1K rm. Malaneset, Klepp 25.10* (F) (*J. Alsvik mfl.). 1K rm. Malaneset, Klepp 26.10* (F) (*J. Alsvik mfl.).

HORDALAND: 1K rm. Herdlevær, Øygarden 19.10* (F) (*N. Goodgame mfl.).

SOGN OG FJORDANE: 1K+ rm. Ervika, Selje 17.10* (F) (S. Sætre). 1K+ rm. Ervika, Selje 20.10* (F) (S. Sætre).

SØR-TRØNDELAG: 1K+ Nordskaget, Frøya 4.–11.11* (F) (*B. Berg, T. Barø mfl.).

(Nord-Sibir fra Uralfjellene til Anadyr; overvintrer i Sørøst-Asia). Invasjonen av sibirjernspurv til Nord-Europa høsten 2016 er uten tvil den mest bemerkelsesverdige ornitologiske begivenheten i vår del av verden dette året. Første funn ble gjort i Finland 4. oktober og neste i Sverige 6. oktober. Både Sverige og Finland hadde flere funn av arten fra tidligere så det var ikke før 9. oktober, da Storbritannias første funn ble gjort på Shetland, at konturene av invasjonen begynte å vise seg for alvor. Derfra og frem til det første norske funnet 17. oktober ble fremfor alt landene rundt Østersjøen pepret med observasjoner av arten. Funntoppen i Europa som helhet kom i perioden 15.–25. oktober. De norske funnene passer fint inn i dette bildet, selv om mediandatoen 24. oktober ikke uventet er 4–5 dager senere enn tilsvarende for Sverige og Finland. Antall nye funn dabbet av utover i november, men flere fugler var stabile i flere dager. En lokalitet i Finland hadde på det meste hele fem fugler på én og samme dag. Det norske funnmaterialet skiller seg noe ut fra det øvrige Nord-Europa i og med at ni av ti funn dreide seg om fugler som ble fanget mer eller mindre tilfeldig i mistnett, likt det første funnet fra Utsira 6. august 2011. Den siste fuglen fra Frøya var den eneste som ble observert i felt i Norge. Innen året var omme

hadde følgende funntotaler blitt gjort i våre naboland: Finland og Sverige 71 individer hver, Danmark og Storbritannia 13 individer hver, samt Tyskland og Polen med 11 individer hver. Totalt i Europa ble ca. 220 fugler sett i løpet av høsten 2016. Til sammenlikning var det tidligere gjort kun 32 funn av arten i Vest-Palearktis utenom hekkeområdene i Uralfjellene.

Sørnattergal *Luscinia megarhynchos* (2, 46, 3)

2016 VEST-AGDER: 2K+ rm. Lista fyr, Farsund 1.6* (F) (*A. Lopez, I. Flesjø, J. Langbråten).

ROGALAND: 1K+ Varen, Utsira 3.10* (F) (*E. Landsverk mfl.).

FINNMARK: 1K rm. Persfjorden, Vardø 3.10* (F) (M. Helberg, C. Lome).

(Sør- og Mellom-Europa vest til England, Asia; overvintrer i Afrika). Sørnattergal er en typisk vårart i Norge, med $\frac{3}{4}$ av funnene fra våren i perioden 22. april til 25. juni (mediandato 13. mai). Atto av årets funn ble gjort i begynnelsen av oktober kan derfor være noe overraskende, men det er faktisk gjort hele seks funn av arten i perioden fra 2. til 9. oktober, så disse funnene er ikke uten tidligere presedens. Geografisk skiller imidlertid fuglen fra Persfjorden på nordsiden av Varangerhalvøya seg klart ut. Dette er første funn fra Finnmark og dermed det klart nordligste i Norge. Arten er tidligere ikke påtruffet nord for Røstlandet ytterst i Lofoten.

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* (1, 51/54, 9)

2016 HEDMARK: 2K ♂ sy. Gutulia, Engerdal 8.–23.6* (F) (*J. Bekken, K. Isaksen).

VESTFOLD: 1K rm. Store Færder, Tjøme 4.10* (F) (A. Hangård mfl.).

VEST-AGDER: 1K rm. Eitlandsneset, Lyngdal 9.10* (F) (D. Drangslund mfl.).

ROGALAND: 1K+ Beiningen, Karmøy 3.10* (F) (*F. Steinkjellå mfl.). 1K rm. Søre merkeskog, Utsira 8.10* (F) (*J. Austevik, T. W. Andersen mfl.). 1K+ Søre merkeskog, Utsira 9.10 (E. Helgesen). 1K+ Utsira fyr & Varen, Utsira 21.10* (F) (*G. Mobakken, M. Eggen).

HORDALAND: 1K+ Hernar, Øygarden 5.10* (F) (E. Frantzen, T. Hansen).

Høstens mest minnerike invasjonsbevegelse skulle bli av sibirjerspurv *Prunella montanella*! Med kun ett funn fra tidligere – i 2011 – så var 10 funn høsten 2016 høyst oppsiktsvekkende. Fuglen på bildet utgjorde det seneste funnet denne høsten – den hadde tilhold på Nordskaget, Frøya (ST) 4.–11. november. Foto: Svein Melum.

Et tidsmessig helt typisk funn av sørnattergal *Luscinia megarhynchos* i Norge: ringmerket på Lista, Farsund (VA) 1. juni 2016. Foto: Jonas Langbråten.

SØR-TRØNDELAC: 1K rm. Titran, Frøya
14.–15.10* (F) (*K. Aa. Solbakken mfl.).

(Taigasonen fra Finland til Stillehavet; overvintret i Sørøst-Asia). Junifunnet er det første funnet av arten i Hedmark og samtidig det første sommerfunnet i Sør-Norge. Blåstjert har etablert seg med en tallrik bestand i Finland, så artens vemodige sangstrofe kan være verdt å legge seg på minnet før turer i passende skogsbiotop både i nordlige og østlige deler av landet. Øvrige funn fra rapportåret er nokså typiske både hva gjelder sted og tid. Blåstjert var lenge en av de mest ettertraktede artene blant sjeldenhetsjegere på høsten, men har etter hvert nesten blitt forventet på øyer langs kysten. Rapportåret var tolvte år på rad med funn av arten i Norge. Før 2005 var det gjort kun elleve funn totalt.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros*

Individer som viste karakterene til underartgruppen *phoenicuroides* (0, 3, 1)

2016 AUST-AGDER: 1K+ ♂ Skjeggstø, Tverrdalsøya, Arendal 23.10* (F) (E. Hult).

(Tyrkia, Kaukasus, Midtøsten og Sentral-Asia). Denne fuglen utgjør det fjerde funnet for Norge av «østlig svartrødstjert», men det er faktisk andre funnet for Arendal og Aust-Agder etter som en hann ble sett ved Hove på Tromøya 17 kilometer lenger sørvest i november 2010. De to andre norske funnene stammer fra Jomfruland og Hvaler, hvilket gir arten et noe usedvanlig, sørøstlig funnmønster her til lands. Alle fire fuglene har vist draktkarakterer som stemmer best med den sentralasiatiske underarten *phoenicuroides*. Dette er, ut fra trekk-mønster, også den mest sannsynlig underarten til å dukke opp i Norge. Svartrødstjert med tilsvarende utseende har etter hvert etablert et ganske tydelig funnbilde i Nord-Europa senhøstes. Samtlige slike fugler fra Nord-Europa som har blitt DNA-testet, har da også vist seg å være *phoenicuroides*.

Asiasvartstrupe *Saxicola maurus* (0, 68/69, 9)

Individer som viste karakterene til underartsparet *maurus/stejnegeri* (0, 65/66, 9)

2016 VEST-AGDER: 1K+ Åros, Søgne 8.–

28.10* (F) (*O. Kindberg mfl.). 1K Kjerkevågen, Lindesnes 20.–24.10* (F) (*J. M. Abrahamsen mfl.). 1K Lista fyr, Farsund 23.–24.10* (F) (G. Gundersen, J. E. Røer).

ROGALAND: 2K+ ♂ Søre merkeskog, Utsira 9.5* (F) (*J. L. Hals mfl.). 1K+ Merkeskogene, Utsira 3.–4.10* (F) (T. W. Andersen, M. Skår mfl.). 1K ♂ Nærlandsstranda & Refsnessanden, Hå 9.–19.10* (F) (*S. Lode mfl.). 1K Beiningen, Karmøy 9.–20.10* (F) (*F. Steinkjellå mfl.).

SOGN OG FJORDANE: 1K+ Bulandet, Askvoll 23.10* (F) (A. Braanaas). 1K+ Ervika, Selje 3.11 (*S. Sætre, I. S. Bringsvor).

(Mesteparten av Russland fra Kvitsjøen til Stillehavet; overvintret i Sørøst-Asia, nordlige India og vestover til Den arabiske halvøy). De ni funnene i 2016 utgjør ny årsrekord foran 2008, som hadde seks funn av arten. Ett vår-funn og åtte høstfunn reflekterer det totale funnbildet der 85 % av funnene er gjort på høsten i perioden 30. august til 12. desember med mediandato 9. oktober. Rogaland og Vest-Agder er i rapportåret, likesom totalt sett, de beste fylkene for arten i Norge med hhv. 33 og 14 funn. De to fuglene som ble sett i Sogn og Fjordane utgjør på den annen side de første for fylket. Ingen norske funn har blitt sikkert bestemt til verken *maurus* eller *stejnegeri*, dog antas det at en overveldende majoritet dreier seg om *maurus*. Ikke minst gjelder dette funn fra vår og sommer ettersom denne underarten har hekkeområde som strekker seg relativt nært mot Norge i Nordvest-Russland. De senere år har imidlertid en håndfull funn av underarten *stejnegeri* blitt dokumentert i Europa. Denne underarten er en kandidat til å bli skilt ut som egen art, og observatører oppfordres til å dokumentere asiasvartstruper grundig, kanskje særlig fugler fra senhøsten. Underarten *stejnegeri* er generelt sett mørkere både på over- og undersiden. Mange, særlig hanner har også en dypere rustbrun farge på overgumpen. De mest typiske fuglene har også mørke sentra på de lengste øvre stertdekkerne og kan dermed til en viss grad ligne vår hjemlige svartstrupe *S. rubicola*.

Blåstjert Tarsiger cyanurus Hernar, Øygarden (HO) 5. oktober 2016. Arten er rapportert årlig i Norge siden 2005. Funnmassen på 9 individer i 2016 omfatter interessant nok også en syngende blåstjert i Hedmark i juni. Foto: Terje Hansen.

Asiasvartstrupe Saxicola maurus 1K Beiningen, Karmøy (RO) 16. oktober 2016. Det ble ny årsrekord for arten i Norge dette året med ni funn. Som vanlig er de fleste funn fra høsten. Foto: Frank Steinkjellå.

Isabellasteinskvtett *Oenanthe isabellina* (0, 10, 1)
2016 NORDLAND: 1K+ Røstlandet, Røst
2.–6.10* (F) (*O. Heggøy mfl.).

(Svartehavet og øst gjennom store deler av Sentral-Asia; overvintrer i et belte fra Vest-Afrika til Nordvest-India). Første funn i Nordland og samtidig det nordligste funnet i Norge noensinne. De totalt elleve norske funnene er alle gjort på høsten med en ganske jevn fordeling over perioden 23. september til 14. november. Sistnevnte funn dreier seg om en fugl som holdt seg på Jomfruland til 2. desember. Mediandato er 16. oktober, dvs. tidligere enn de to andre regulære «bombskvettene», svartstrupesteinskvtett (30. oktober) og ørkensteinskvtett (10. november). Det kan være verdt å merke seg at Sverige og Finland har hatt en rekke vår-funn de siste årene. Når får vi første vårfunn her hjemme?

Svartstrupesteinskvtett *Oenanthe pleschanka* (0, 19, 4)

2016 TELEMAR: 1K ♀ Hellkås, Sauherad
16.10* (F) (*J. Myromslien mfl.).
AUST-AGDER: 1K ♂ Marivold,
Grimstad 22.–24.10* (F) (*R. J. Fjærbu,
*J. G. Thorsen mfl.).
ROGALAND: 1K ♀ Kvitsøy, Kvitsøy
20.10* (F) (O. Njå). 1K ♂ Solastranda
30.10–2.11* (F) (*A. Leendertse mfl.).

(Sørøst-Europa og sørlige Sentral-Asia; overvintrer i Øst-Afrika). Fire funn i 2016 er ny årsrekord, og fuglen fra Sauherad er første observasjon av arten i Telemark. Mediandato for norske høstfunn er 30. oktober hvilket vil si at årets fugler ankom ørlite tidligere enn hva som kunne forventes. Den nye årsrekorden er del av en sterkt økende trend i forekomsten her til lands, med 19 av funnene datert etter årtusenskiftet. Svartstrupesteinskvtetten har blitt påtruffet i åtte av de siste ti årene. Samme trend kan også finnes igjen i våre nærmeste naboland Sverige (43 funn) og Danmark (10 funn), der snaut 60 % av funnene er gjort etter årtusenskiftet. Også i Sverige ble det ny årsrekord i 2016 med seks funn i perioden 4. til 28. oktober.

Ørkensteinskvtett *Oenanthe deserti* (0, 28, 2)
2016 BUSKERUD: 1K ♂ Fiskumvannet, Øvre
Eiker 19.10* (F) (*E. Landsverk mfl.).
VEST-AGDER: 1K ♂ Sangvik, Søgne
25.10* (F) (*F. Tjessem mfl.).

(Nord-Afrika, Nordvest-Arabia og østover til Mongolia; overvintrer i Sahara, Arabia og Pakistan). Første funn av arten i Buskerud, og kun tredje innlandsfunn i Norge. Tidligere innlandsfunn stammer fra Årnestangen, Akershus 8. mai 1991 og Seljord, Telemark 16. oktober 2005. Mediandato for norske høstfunn av ørkensteinskvtett er 10. november, hvilket vil si at alle de tre sjeldne steinskvtettartene som ble sett i Norge i 2016 hadde en tidligere funntopp enn hva som kunne forventes basert på tidligere funnmasse. Rapportåret var for øvrig sjetten året på rad med funn av arten i Norge.

Gulltrost *Zoothera dauma* (3, 3, 5)

2016 HORDALAND: 1K+ Hernar, Øygarden
4.10 (J. Bell).
SOGN OG FJORDANE: 1K+ Bulandet,
Askvoll 28.9 (T. Holtskog, J. Myromslien).
SØR-TRØNDELAGE: 1K+ Sula, Frøya
28.–29.9* (F) (K. Hellandsjø, E. Krokan
mfl.).
NORD-TRØNDELAGE: 1K+ Sklinna,
Leka 25.9* (F) (*J. Haugen mfl.).
NORDLAND: 1K+ Værøy, Værøy
24.–27.9* (F) (*T. Berg mfl.).

(Sibir til rett vest for Uralfjellene; overvintrer i Sørøst-Asia). Etter NSKFs revurdering av tidligere godkjente funn, publisert i 2011/12-rapporten, stod kun seks funn igjen som tilstrekkelig dokumentert. Den norske funntotalen ble dermed nesten doblet i løpet av kun elleve dager i månedsskiftet september/oktober 2016. Samtlige funn ble gjort innenfor forventet funnperiode, selv om fuglen fra Værøy blir Norges tidligste funn med fire dagers margin. Med de to funnene fra Sør-Trøndelag og Sogn og Fjordane er ikke mindre enn fire av elleve norske funn gjort den 28. september. Lokalitetene er heller ikke uventede ettersom denne meget kryptiske arten nok er betydelig lettere å oppdage på mindre bevokste øyer i havgapet enn inne på fastlandet. Også Storbritannia hadde et godt år

Det ble ny årsrekord i 2016 med fire svartstrupesteinskvett *Oenanthe pleschanka*. Denne unge hunnen ble påtruffet på Kvitsøy (RO) 20. oktober. Foto: Oddvar Njå.

Gulltrost *Zoothera dauma* ble for første gang registrert i Sør-Trøndelag i 2016. Denne sky arten er veldig vanskelig å få se godt, men funnet på Sula, Frøya ble godt dokumentert. Foto: Harald Dahlby.

i 2016 med seks funn, hvorav fem ble gjort på Shetland og Orknøyene.

Gråstrupetrost *Turdus obscurus* (1, 2, 1)

2016 VEST-AGDER: 1K rm. Slevdalsvann, Farsund 7.10* (F) (*N. H. Lorentzen mfl.).

(Sibir fra Ob øst til Sakhalin og Kamtsjatka; overvintrer i Sørøst-Asia). Første funn i Norge siden 2001 da en voksen hunn ble fanget og ringmerket på Randøya, Kristiansand 12. september. De øvrige norske funnene dreier seg om en ung hann fanget i forbindelse med ringmerking på Utsira 3. oktober 1981 og en ung hann som ble snarefanget i Sokndal, Rogaland 2. november 1961. De tre første funnene kom altså med 20 års mellomrom, mens det gikk «kun» 15 år mellom funn nummer tre og fire. En tidligere godkjent feltobservasjon fra Nord-Trøndelag ble revurdert i forbindelse med vurderingen av årets funn og anses ikke lenger å være tilstrekkelig dokumentert. Høsten 2016 produserte foruten fuglen fra Lista også ett funn hver i Storbritannia, Spania og Italia. Også i resten av Norden er gråstrupetrost en stor sjeldenhet med totalt tre funn i Sverige, ett i Danmark og seks i Finland.

Svartflekketrost *Turdus eunomus* (5, 2, 1)

2016 NORDLAND: 1K Husøy, Træna 16.10* (F) (T. Kolaas).

(Nord-Sibir fra Jenisej til Kamtsjatka; overvintrer i sørlige Kina, Korea og Japan). Årets funn er nesten på dagen 15 år etter forrige funn fra Søgne, Vest-Agder 17. oktober 2001. Utenom disse to foreligger kun ett funn fra «moderne» tid: en 2K hann fra Lista 15.–23. april 1992. Fra eldre tider er det oppgitt at fire fugler ble snarefanget i oktober og november mellom 1889 og 1908, og en fugl ble sett i felt ved Flødevigen, Arendal 17. mars 1959. Det kan også legges til at en hybrid mellom svartflekketrost og rødflekketrost *T. naumanni* ble fanget og ringmerket på Halten, Sør-Trøndelag 10. oktober 2004.

Svartstrupetrost *Turdus atrogularis* (8, 31, 2)

2016 HEDMARK: 2K+ ♂ Tynset, Tynset 17.1–12.3* (F) (*J. Gullbrekken mfl.).

SØR-TRØNDELAG: 1K+ Nordskaget, Frøya 11.–31.12* (F) (*K. Berg, H. Berg mfl.).

(Sentral-Asia; overvintrer i nordlige India og Kina). Begge disse vinterfuglene hadde tilhold ved fôringsplasser i hager i lang tid. Både årstid og biotop er sammenfallende med mange tidligere funn av arten i Norge. At sjeldenhetshøsten 2016 resulterte i kun ett funn av svartstrupetrost er kanskje litt overraskende, sett i lys av den eksepsjonelt sterke forekomsten av mange andre sibirske spurvefuglarter samme høst.

Starrsanger *Locustella certhiola* (0, 23, 3)

2016 ROGALAND: 1K rm. Ergavatnet, Klepp 15.9* (F) (*E. Eikehaug, *K. Mjølssnes mfl.). 1K rm. Syre, Karmøy 1.10* (F) (*O. K. Bjørnstad mfl.).
NORDLAND: 1K Nordland, Værøy 21.9* (F) (*K. Mjølssnes mfl.).

(Store deler av Asia; overvintrer i Sørøst-Asia). Tre funn i 2016 utgjør ny årsrekord for arten. Starrsanger har, med unntak av 2010, vært en årlig høstgjest i Norge de siste 15 årene. I tillegg foreligger et meget uventet sommerfunn fra Bjørnøya 24. juli 2013. Samtlige av de 25 norske høstfunnene er gjort i perioden 14. september til 9. oktober. Rogaland (11 funn) og Nordland (8 funn) står alene for ¾ av disse.

Stripesanger *Locustella lanceolata* (0, 14, 3)

2016 ROGALAND: 1K rm. Herberg, Utsira 30.9* (F) (*J. L. Hals, K. Myrmo mfl.). 1K rm. merkeskogene, Utsira 2.–8.10* (F) (T. W. Andersen, J. Austevik mfl.).
NORDLAND: 1K rm. Nordland, Værøy 24.9* (F) (*K. Mjølssnes mfl.).

(Sentrale deler av Eurasia fra Finland til nordlige Japan; overvintrer i Sørøst-Asia). Tre funn i 2016 er ny årsrekord for arten. Utsira er den suverent beste lokaliteten for stripesanger i Norge med totalt syv funn. Selv om arten har en regulær, om enn meget fåtallig, forekomst i Finland, er stripesanger meget sjelden i Skandinavia. Sverige har tolv funn, hvorav det siste fra 2011, mens det er gjort seks funn i Danmark, sist i 2008.

To svartstrupetroster ble registrert i Norge i 2016: Øverst en voksen hann som hadde tilhold i årets tre første måneder på en fôringsplass på Tynset (HE). Foto: Jonas Langbråten. Nederst en 1K+ som hadde tilhold vinteren 2016/17 på en fôringsplass på Nordskaget, Frøya (ST). Foto: Erik Bangjord. Sistnevnte fugl ble registrert i samme hage som fylkets første sibirjernspurv noen dager tidligere! De to trostene er fotografert hhv. 5.2 og 14.12.

Sumpsanger *Locustella luscinioides* (2, 27, 1)
2016 HORDALAND: 1K+ rm. Herdlevær,
Øygarden 3.10* (F) (*N. Goodgame mfl.).

(Europa nord til Danmark, Nordvest-Afrika; overvintrer i Afrika sør for Sahara). Ny art for Hordaland og kun andre virkelige høstfunn i Norge. Det forrige ble gjort på Skomvær ytterst i Lofoten fra 28. september til nettopp 3. oktober 2012. Sumpsanger har med dette vært årlig i Norge siden 2011.

Tartarsanger *Iduna caligata* (0, 14, 3)
2016 TELEMAR: 2K+ ♂ Jomfruland, Kragerø
5.6* (F) (*E. Reiersen, R. Solvang,
B. Kjellemyr). 1K rm. Jomfruland, Kragerø
29.7* (F) (*V. Kristiansen mfl.).
ROGALAND: 1K+ Rott, Sola 18.–19.9*
(F) (*B. Mo mfl.).

(Nordvest-Russland og videre øst til Mongolia og sør til Iran; overvintrer i India). Tre funn er ny årsrekord. De to funnene fra Jomfruland var også de to første for Telemark. Fra tidligere foreligger kun ett vårfunn, fra Lista 13. juni 1999. Fuglen som ble fanget på Jomfruland 5. juni er dermed det tidligste vårfunnet i Norge. Likeledes er ungguglen fanget samme sted den 29. juli det tidligste høstfunnet, elleve dager tidligere enn en voksen fugl fanget på Revtangen OS 9. august 2005. Tartarsanger hekker meget fåtallig i sørøstre Finland, men er i likhet med stripesanger en meget sjelden gjest i Skandinavia. I Sverige er det gjort totalt 26 funn, hvorav to i 2016, begge den 31. mai. Danmark har kun seks funn av arten, det siste i 2013.

Åkersanger *Acrocephalus agricola* (0, 26, 5)
2016 VEST-AGDER: 1K rm. Nedre Timenes,
Kristiansand 24.9* (F) (Ø. Fjeldsgård,
F. Tjessem mfl.).
ROGALAND: 2K+ rm. Søre merkeskog,
Utsira 15.6* (F) (*Ø. B. Nilsen mfl.).
2K+ rm. Ergavatnet, Klepp 25.7* (F)
(*K. Mjøsnes mfl.). 1K+ Røvær, Hauge-
sund 1.–2.10* (F) (*B. O. Høyland mfl.).
HORDALAND: 2K+ rm. Søgårds-
vatnet, Toftøy, Øygarden 30.7* (F)
(*N. Goodgame mfl.).

(Svartehavet til Sørvest-Sibir; overvintrer i India). Fem funn i 2016 er solid årsrekord, fra tidligere er arten aldri påtruffet mer enn to ganger i løpet av et år. To funn i slutten av juli er bemerkelsesverdige, selv om åkersanger også er påtruffet på denne tida to ganger tidligere. Funnet fra forsommeren og fra månedsskiftet september/oktober er mer som forventet. Fuglen fra Røvær er den tredje i Norge som er oppdaget i felt.

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus* (8/9,
94, 4)
2016 ROGALAND: 2K+ ♂ sy. Bjårvatnet, Hå
16.5* (L) (*E. Ween, L. B. Lunde). 2K+
♂ sy. Horpestadvatnet, Klepp 3.–10.6
(K. Mjøsnes mfl.).
HORDALAND: 2K+ ♂ sy. Hovland,
Tysnes 11.6* (L) (A. Gilja).
NORDLAND: 1K rm. Husøy, Træna
26.–29.9* (F) (T. Kolaas mfl.).

(Europa nord til Midt-Sverige, Sørvest- og Øst-Asia samt Nord-Afrika; overvintrer i Afrika). Fire funn i løpet av rapportåret er omtrent på gjennomsnittet for de siste årene. Syngende hanner i siste halvdel av mai og første halvdel av juni utgjør majoriteten av de norske funnene. Høstfunn er det derimot langt lenger mellom, hvorav fuglen fra Træna utgjør både det nest seneste og det nest nordligste i Norge noen gang.

Rødstrupesanger *Sylvia cantillans* (2, 93, 6)
2016 AUST-AGDER: 2K+ ♂ Indresund, Lille-
sand 12.5 (J. Michaelsen).
VEST-AGDER: 2K+ ♂ Vatnemarka, Far-
sund 9.5* (F) (*G. Gundersen mfl.). 2K+ ♂
Stave, Farsund 11.5* (F) (*H. R. Grastveit,
G. Gundersen, K. M. Torland mfl.).
ROGALAND: 2K ♂ Herberg & Siratun-
skogen, Utsira 6.–7.5* (F) (*J. L. Hals
mfl.). 2K ♀ rm. Søre merkeskog, Utsira
6.5* (F) (T. Berge mfl.). 2K+ ♂ Kutre,
Utsira 7.–8.5* (F) (*J. L. Hals mfl.).

(Sør-Europa, Vest-Tyrkia og Nordvest-Afrika; overvintrer i Nord- og Vest-Afrika). Avstand og tid mellom de to observasjonene fra Lista er liten, men disse betraktes som «mulig samme» individ og teller dermed som to funn. Det betyr

Tartarsanger *Iduna caligata* Rott, Sola (RO) 18. september 2016. Med tre funn dette året fikk vi ny årsrekord for denne østlige arten. De to øvrige funnene er fra Jomfruland, Kragerø (TE) – og er spennende i form av en voksenfugl 5. juni og en 1K 29. juli. Foto: Bjørn Mo.

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus* ringmerket Husøy, Træna (NO) 26. september 2016. Så langt nord er det svært sjelden arten når – vi har bare et funn fra tidligere som er lenger nord. Foto: Terje Kolaas / terjekolaas.com.

at fuglen fra Stave var rødstrupesanger nummer 100 i Norge. Dette jubileet gir anledning til litt enkel prosentregning, f.eks. at 90 % av de norske funnene er gjort på våren mellom 21. april og 18. juni (mediandato 18. mai), 52 % av funnene er fra Utsira og 83 % av fuglene har blitt sett kun én dag. Revurderingen av norske funn med hensyn til underart pågår fremdeles, men bærer litt preg av «ett steg frem og to tilbake» ettersom enkelte karakterer, slik som detaljer i stjertegningene, viser seg ikke å være så pålitelige som tidligere antatt. Denne prosessen har imidlertid allerede avdekket at fugler av den østlige underarten er mer vanlig enn vestlige i Norge. Det er også på det rene at det ikke er noen gode kandidater til underarten *moltonii*, ofte skilt ut som en egen art, i det norske funnmaterialet. Denne (under)arten er påtruffet i flere av våre naboland. Observatører av rødstrupesangere i Norge oppfordres til å beskrive eller forsøke å ta opp lokkelyden, ettersom denne skiller seg til dels vesentlig mellom de ulike underartene.

(Middelhavsområdet). Rapportåret er første år med mer enn ett funn av arten i Norge. De tidligere funnene er som følger: hann Store Færder, Vestfold 26. juli 1981, hunn Akerøya, Østfold 3.–24. oktober 1982 og hann Bjugn, Sør-Trøndelag 7. august til 16. oktober 2011. Årets funn fra Store Færder er dermed det første vårfunnet av arten i Norge, mens funnet fra Træna er det første fra Nordland og samtidig det nordligste funnet i Norge.

Østsanger *Phylloscopus trochiloides* (2, 105/108, 3)

- 2015 VEST-AGDER: 2K+ Svines, Lenefjorden, Lyngdal 22.6 (T. B. Vestøl).
 2016 TELEMAR: 2K+ rm. Jomfruland, Kragerø 2.6* (F) (*O. Nordsteien mfl.).
 2K+ rm. Jomfruland, Kragerø 13.6* (F) (J. H. Magnussen).
 ROGALAND: 1K+ Vigdel, Sola 19.–20.9* (F) (*O. Njå mfl.).

Svarthodesanger *Sylvia melanocephala* (0, 3, 2)

- 2016 VESTFOLD: 2K+ ♀ rm. Store Færder, Tjøme 23.–27.5* (F) (T. Gunnarsen, J. Michaelsen mfl.).
 NORDLAND: 2K+ ♂ Husøy, Træna 28.9–20.10* (F) (*T. Kolaas mfl.).

(Nordøst-Europa og Asia; overvintrer i Pakistan, India og Indokina). Funntoppen for østsanger på våren er i første halvdel av juni, så de to ringmerkede fuglene fra Jomfruland passer fint inn i det bildet. På høsten finner man en tilsvarende funntopp i siste halvdel av august, hvilket vil si at fuglen fra Vigdel utgjorde et relativt sent

Det nordligste funnet i Norge, og ny art for Nordland: En voksen hann svarthodesanger *Sylvia melanocephala* hadde tilhold på Husøy, Træna (NO) i drøye tre uker høsten 2016. Foto: Terje Kolaas / terjekolaas.com.

Østsanger *Phylloscopus trochiloides*
Vigdel, Sola (RO) 20. september 2016.
Foto: Bjørn Mo.

funn. Ekstremumsdato for østsanger på høsten er 30. september, også det i Sola kommune, ved Jåsund i 1990.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus* (14, 194, 4)

2016 VESTFOLD: 1K+ rm. Store Færder, Tjøme 6.10* (F) (J. Michaelsen, A. Hangård mfl.).
 ROGALAND: 1K+ Krågøy, Kvitsøy 4.10* (F) (*O. Njå, *B. T. R. Seim mfl.).
 1K+ Grødalandskogen, Hå 13.10* (F) (*S. Lode mfl.). 1K+ Herberg, Utsira 20.10* (F) (*B. O. Høyland mfl.).

(Sentral-, Øst- og Sør-Asia; overvintrer i Sørøst-Asia). Fire funn i 2016 er nøyaktig på gjennomsnitt for de ti foregående årene. Arten fortsetter dermed med en stabil, dog knapt årlig forekomst i Norge. Som man kan se av figur 5 var forrige toppår med tosifret antall funn tilbake i 2003. Tidligere kom slike toppår med jevne mellomrom, men det er nå 13 år siden sist. Det er også grunn til å tro at observatørdekning og rapporteringsgrad har vært bedre i de senere årene enn tilfellet var før årtusenskiftet, og at den reelle nedgang derfor har vært enda større enn hva som kan leses ut fra NSKFs database. Dette kan eksemplifiseres ytterligere med årets funn fra Vestfold, som kun er det fjerde i fylket etter årtusenskiftet. Til sammenlikning ble det gjort hele 20 funn i Vestfold fra 1974 til 1996.

Totalt 22 av de 24 funnene i Vestfold stammer fra Mølen og Store Færder, begge lokaliteter som har fuglestasjonsvirksomhet og som har hatt en jevnere observatørdekning enn landet som helhet. Tilsvarende avtagende trend for fuglekongesanger er også registrert i Danmark og Sverige i de senere årene.

Blekbrynsanger *Phylloscopus humei* (0, 37, 2)

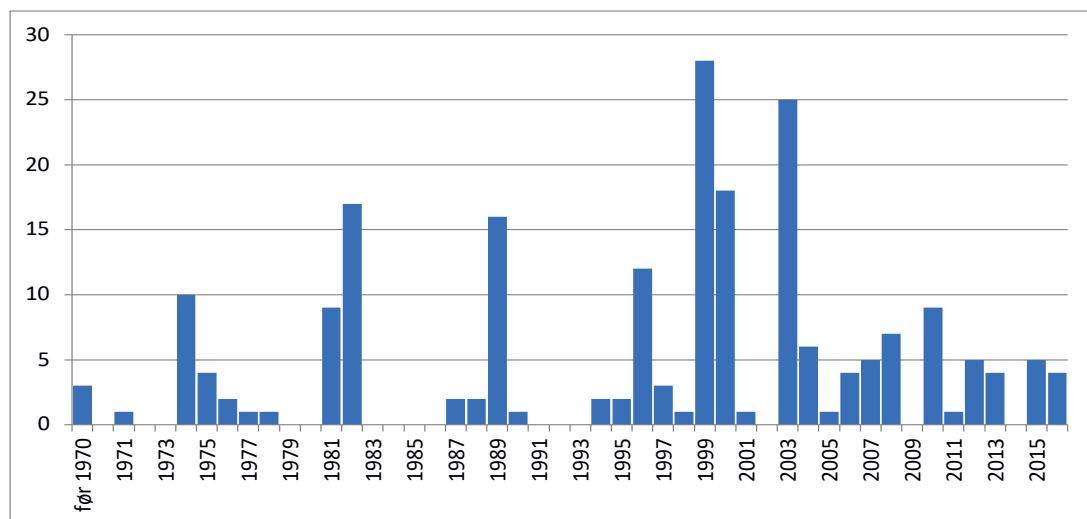
2016 ROGALAND: 1K+ rm. Søre merkeskog, Utsira 22.10–8.11* (F) (T. W. Andersen, J. Austevik mfl.). 1K+ Vigdel, Sola 30.10–2.11* (F) (*O. Njå mfl.).

(Sentral-Asia fra Altaj til Nordvest-Himalaya; overvintrer hovedsakelig fra Iran til Det indiske subkontinent). Mediandato for funn av blekbrynsanger i Norge er 27. oktober, og nesten halvparten av funnene er gjort i Rogaland. Arten har vært årlig på høsten i Norge siden 2009, med to funn hvert år i gjennomsnitt. Med andre ord var forekomsten i 2016 veldig typisk for arten.

Viersanger *Phylloscopus schwarzi* (0, 17, 1)

2016 ROGALAND: 1K rm. Syre, Karmøy 20.–23.9* (F) (*O. K. Bjørnstad mfl.).

(Sibir fra Altaj til Stillehavet samt nordlige Mongolia og nordøstre Kina; overvintrer i Sørøst-Asia). Årets fugl er det tidligste norske funnet

Figur 5. Norske funn av fuglekongesanger fordelt på år.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus* Kvitsøy (RO) 4. oktober 2016. Arten har en avtagende trend i Norge – den fargerike og energiske gjesten fra Sibir har sluttet å opptre med toppår som var så typiske før. Foto: Oddvar Njå.

Årets eneste funn av viersanger *Phylloscopus schwarzi* var denne 1K-fuglen som havnet i fangstnettene på Syre, Karmøy (RO). Her fotografert tre dager etter fangst av Frank Steinkjellå.

med én ukes margin. Selv om også viersangeren viser en svak tendens til økende forekomst i Norge er denne trenden mindre markert enn for mange av de andre sibirske spurvefuglartene. Arten er fremdeles langt fra årlig og har bare hatt en svak økning i funnfrekvens siden begynnelsen av 1990-tallet. En årsak til dette kan være artens kryptiske levesett. Halvparten av de norske funnene dreier seg da også om fugler fanget mer eller mindre tilfeldig i forbindelse med ringmerking.

Brunsanger *Phylloscopus fuscatus* (1, 38, 2)

2016 ROGALAND: 1K+ Røvær, Hauge-sund 12.–13.10* (F) (*J. K. Ness mfl.). 1K+ rm. Veito, Utsira 13.–15.10* (F) (*E. Helgesen mfl.).

(Sentral- og Nordøst- til Sør-Asia; overvintrer i Nord-India og Sørøst-Asia) To funn i rapportåret er omtrent på gjennomsnittet for de siste ti årene. Brunsanger nærmer seg årlig forekomst i Norge med funn i åtte av de siste ti årene. Dato og lokalitet er som forventet for denne arten som har 24 funn i Rogaland, hvorav 13 fra Utsira.

Eikesanger *Phylloscopus bonelli* (1, 9, 1)

1971 VESTFOLD: 2K+ rm. Svenner, Larvik 27.5* (F) (O. W. Røstad).
2016 ROGALAND: 1K+ Ydstebøhavn, Kvitsøy 24.–28.9* (F, L) (*T. A. Olsen, K. S. Olsen mfl.).

(Sørvest-Europa og Nord-Afrika; overvintrer i tropisk Vest-Afrika). Funnet fra 1971 har tidligere vært godkjent som ubestemt eike-/furusanger *Ph. orientalis*, men er på grunnlag av biometri og med støtte i draktkarakterer nå sikkert bestemt til eikesanger. Dette blir da første funn av arten i Norge og samtidig det eneste vårfunnet. Funntotalen for eikesanger blir imidlertid ikke endret ettersom et tidligere godkjent funn ble underkjent etter revurdering, se under utilstrekkelig dokumenterte saker lenger bak i rapporten. Med funnet fra Kvitsøy i 2016 har Rogaland nå hele åtte av de elleve norske funnene av eikesanger.

Rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapilla* (10, 98/100, 18/20)

2016 TELEMARK: 2K+ ♂ rm. Jomfruland, Kragerø 10.4* (F) (C. E. Lohne mfl.). 2K+ Stråholmen, Kragerø 11.4* (F) (B. Kjellemyr, J. E. Tangen).
VEST-AGDER: 2K+ ♂ rm. Lista fyr, Farsund 30.3* (F) (*A. Lopez mfl.). 2K+ ♂ Lebeltet, Lista fyr 30.3–9.4* (F) (*N. H. Lorentzen mfl.). 2K+ ♂ Farestad, Skjernøya, Mandal 2.4* (F) (*K. M. Torland mfl.). 2K+ ♀ Kviljodden, Farsund 7.4* (F) (*J. M. Abrahamsen mfl.). 1K+ Jørgenstad, Lindesnes 30.10* (F) (T. Bentsen). 1K+ ♂ Nordhasselvika, Farsund 22.11–4.12* (F) (*J. M. Abrahamsen mfl.).
ROGALAND: 2K+ ♂ sy. Vigreskogen, Hå 5.–11.5* (F) (*I. Eikeland mfl.). 2K+ ♂ sy. Grødalandskogen, Hå 10.5–13.6* (F) (*S. Lode mfl.). 1K+ rm. Blikshavn, Karmøy 1.10* (F) (A. Kvinnesland). 1K+ ♂ Hårr, Hå 11.10* (F) (K. Mjøltnes). 1K+ ♂ Haugen, Klepp 20.10* (F) (K. Mjøltnes). 1K ♀ rm. Log, Åna-Sira, Sokndal 1.11 (S. Reg). 1K+ Rege-stranden, Sola 2.11 (E. Ween). 1K+ Brusand camping, Hå 3.–8.11* (F) (S. Lode). 4 ind. (2 1K ♂♂ og 1K ♀ rm. + 1K ♀ kontrollert) Søre merkeskog, Utsira 3.11* (F) (*Ø. B. Nilsen mfl.).
HORDALAND: 2K+ ♂ Herdla, Askøy 20.1–11.3* (F) (*A. F. Mæland mfl.).

(Europa og Nord-Afrika; overvintrer i Sør- og Vest-Europa samt Nordvest-Afrika) Forekomsten av rødtoppfuglekonge i Norge har gått «til himmels» de siste årene. Rapportåret var med sine 18 funn av 20 individer det fjerde året på rad med rekordnotering (se figur 6). Hele fire individer ble fanget på Utsira 3. november. Én av disse var allerede ringmerket ved Åna-Sira to dager tidligere. Disse funnene teller derfor som to funn av fire individer. På grunnlag av denne økte forekomsten er arten tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 2017. Geografisk er det to tyngdepunkter for funn av rødtoppfuglekonge i Norge. Fra den ytre kyststripen mellom Jomfruland og Store Færder er det gjort totalt 40 funn, mens kystnære strøk fra Mandal til Utsira har 68 funn av 71 individer. Disse to områdene

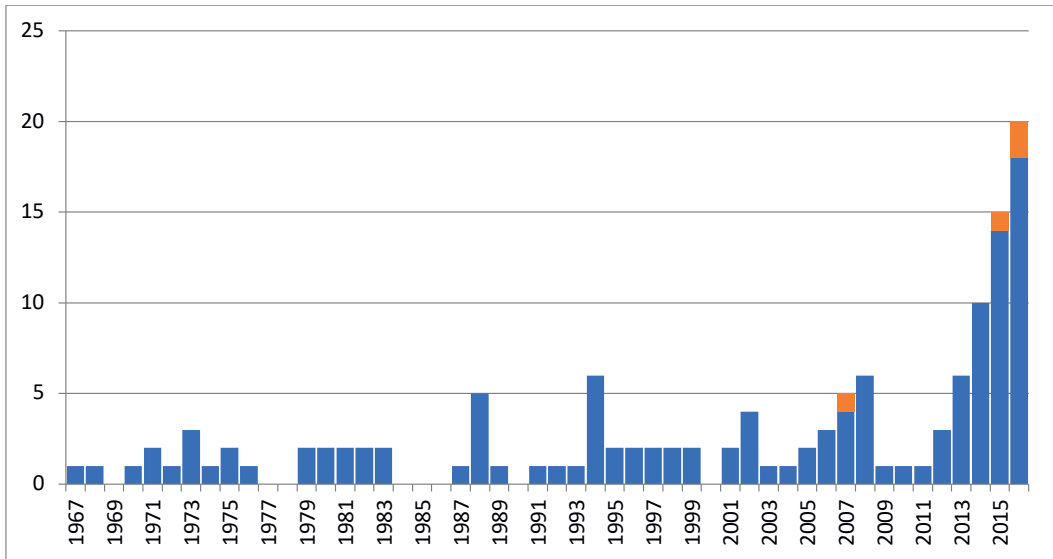

Det eneste funn av eikesanger *Phylloscopus bonelli* i 2016 kom på Kvitsøy (RO) i slutten av september. Av elleve norske funn har Rogaland åtte. Foto: Bjørn Mo.

Denne voksne hannen av rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapilla* dukket opp på Herdla, Askøy 20. januar 2016 og ble der fram til 11. mars. Med 18 funn av 20 individer ble 2016 et rekordår for arten. Foto: Jonas Langbråten.

Figur 6. Norske funn av rødtoppfuglekonge fordelt på år. Blå farge angir funn og rød farge individer i de tilfeller mer enn én fugl ble sett sammen.

står dermed for 85 % av de norske funnene av arten. Som en kuriositet kan nevnes at Norges fire første funn alle ble gjort på Akerøya, Østfold i perioden 1967 til 1971. Utrolig nok er ikke arten påtruffet i fylket etter dette. Det nordligste funnet i Norge stammer fra Ona, Møre og Romsdal, mens arten er fraværende fra det indre Østlandet med unntak av en fugl fra Fiskumvannet, Buskerud 25. oktober 1998. Sesongmessig kan funnene deles inn i 48 vårfunn i perioden 28. mars til 14. juni og 74 høstfunn fra 19. september til 4. desember. I tillegg er det gjort fire spredte funn i perioden 22. desember til 11. mars som trolig dreide seg om overvintrende fugler (se figur 7). En tydelig tendens fra de senere årene er at høstfunnene er senere enn tilfellet var i tidligere år. Rene sommerfunn mangler fremdeles i Norge, men de to funnene av stasjonære syngende fugler fra Jæren i 2016 taler for at første hekkefunn av arten trolig ikke er langt unna.

Halsbåndfluesnapper *Ficedula albicollis* (1, 15, 1)

2016 ROGALAND: 1K Herberg, Utsira 28.9* (F) (*A. Grimsby, *G. Mobakken mfl.).

(Øst-Europa nord til Gotland og Öland, Sverige; overvintrer i tropisk Afrika). Første høstfunn av denne arten som tidligere bare er funnet i mai og juni. Unge og hunnfargede halsbånd-

fluesnappere kan være meget like svarthvit fluesnapper *F. hypoleuca*, men dette individet viste alle de klassiske kjennetegnene og identifikasjonen var derfor ganske uproblematisk. Halsbåndfluesnapper har gått fra å være en mega-raritet til å nærme seg en årviss forekomst de senere årene. Siden 2010 er det kun ett år (2011) som ikke har hatt funn av arten. Det betyr at nesten halvparten av de norske funnene er gjort fra og med 2010.

Rødhalevarsler *Lanius isabellinus* (2, 12, 3)

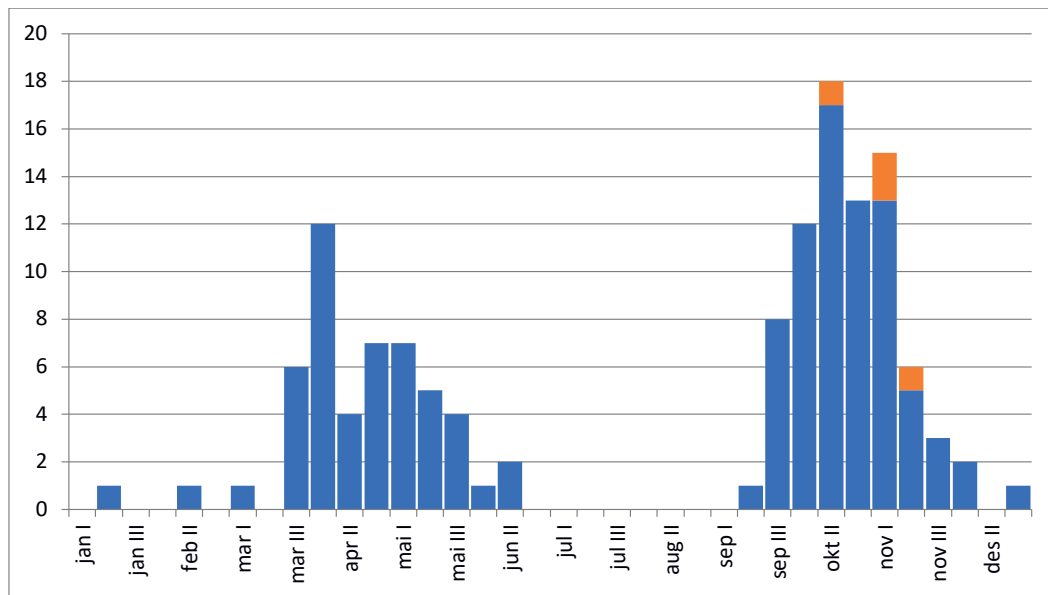
Individer som viste karakterene til underarten *isabellinus* (2, 2, 3)

2016 AKERSHUS: 1K Fornebu, Bærum 30.–31.10* (F) (*O. Skimmeland mfl.).

HORDALAND: 1K Naustebakken, Fedje 22.–24.10* (F) (*A. Breistøl, *L. C. Krüger mfl.).

FINNMARK: 2K+ ♂ Veidnes, Lebesby 21.5* (F) (*K. Johannessen mfl.).

(Sør-Asia til Kina; overvintrer fra Øst-Afrika via Midtøsten til India). Tre funn av rødhalevarsler i 2016 er ny årsrekord. Også i det øvrige Nordvest-Europa var 2016 et godt år for arten med f.eks. tre funn også i Sverige der det fra tidligere var gjort 15 funn. Fuglen fra Veidnes er første funn i Finnmark og samtidig det tidligste

Figur 7. Norske funn av rødtoppfuglekonge fordelt på tidagersperioder. Blå farge angir funn og rød farge individer i de tilfeller mer enn én fugl ble sett sammen.

vårfunnet i Norge. De totalt seks vårfunnene, fugler som ikke er underartsbestemt inkludert, har alle blitt gjort i en meget begrenset periode fra 21. mai til 5. juni. Funnperioden på høsten er betraktelig mer utstrakt, fra 20. september til 15. november. Som en kuriositet kan nevnes at det forrige og eneste tidligere funnet fra Akershus også ble gjort på Fornebu, og det var samme heldige finner av begge disse fuglene.

Rosenvarsler *Lanius minor* (2, 46, 2)

2016 MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Hustadbukta, Fræna 22.6* (F) (*T. H. Hansen mfl.).

SØR-TRØNDELAG: Ad. ♂ Sandviksberget, Osen 23.–26.7* (F) (*G. Staven mfl.).

(Øst- og Sør-Europa, vestlige Asia; overvintrer i Sør-Afrika). Det syvende funnet av rosenvarsler fra Sør-Trøndelag, som dermed inntar en delt andreplass sammen med Vest-Agder på rangeringen over beste fylker for arten i Norge. Midt-Norge (Trøndelags-fylkene samt Møre og Romsdal) har dermed totalt 15 funn av arten. Bare Sørvestlandet (Vest-Agder og Rogaland) har flere med totalt 19 funn. Arten har en ganske markert

stigende forekomst i Norge med mer enn $\frac{2}{3}$ av funnene gjort etter årtusenskiftet.

Rødhodevarsler *Lanius senator* (6, 33, 1)

2016 HORDALAND: 1K Herdla, Askøy 10.9* (F) (A. Askeland).

(Middelhavsområdet nord til midtre Frankrike, Sørvest-Asia; overvintrer i Nord- og Vest-Afrika). Første funn av arten i Hordaland. Selv om forekomsten av rødhodevarsler i Norge er svakt stigende med snaut halvparten av funnene gjort etter årtusenskiftet, er denne på ingen måte like markant som tilfellet er med rosenvarsler. Den økende forekomsten kan derfor like gjerne tilskrives økt observatøraktivitet. Rødhodevarsleren har også et mer markert skille mellom vårfunn og høstfunn enn hva som er tilfelle for rosenvarsler.

Rosenstær *Pastor roseus* (24/28, 230/236, -)

2002 TROMS: Ad. Senjahopen, Berg 30.6* (F) (J.-O. Granheim).

(Sørøst-Europa, Sørvest-Asia; overvintrer fra India sør til Sri Lanka). Dette funnet bringer

Et nytt funn av rosenvarsler *Lanius minor* i Sør-Trøndelag! Midt-Norge har en solid andel av norske funn av arten. Denne voksne hannen hadde tilhold noen dager i juli 2016 på Sandviksberget, Osen (ST). Foto: Harald Dahlby.

rekordåret 2002 opp i 39 funn av 41 individer. Arten ble tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 2012. Tidligere upubliserte funn fra 2011 og tidligere ønskes imidlertid fremdeles innsendt til komiteen.

Gulirisk *Serinus serinus* (3/4, 58/64, 3)

- 2014 VEST-AGDER: 2K+ ♀ Vatnemarka, Farsund 1.6 (G. Gundersen).
 2015 VEST-AGDER: 2K+ Lista fyr, Farsund 14.5 (*G. Gundersen, S. Davies, N. H. Lorentzen). 2K+ ♂ Lista fyr, Farsund 9.6* (F) (*S. Davies, E. Grønningsæter, G. Gundersen).
 2016 ØSTFOLD: Ad. ♂ Sydengen, Spjærøy, Hvaler 10.4* (F) (L. Rasmussen).
 NORDLAND: Ad. ♂ sy. Bodøsjøen, Bodø 19.–20.6* (F) (*T. E. Kristiansen mfl.). Ad. ♂ sy. Sørvågen, Moskenes 22.7* (F) (A. B. Simonsen).

(Kontinentale Europa, Tyrkia og Nordvest-Afrika). De tre tidligere funnene fra Lista som presenteres

her, bringer funntotalen for Vest-Agder opp i totalt 21 funn, noe som gjør dette fylket til landets beste for arten med god margin. Nærmest følger Vestfold med tolv funn. De to funnene fra Nordland er de første fra fylket, og fuglen fra Moskenes utgjør også det nordligste funnet i Norge noensinne. Forekomsten av gulirisk i Norge viser en stigende trend de siste årene, og med tanke på nærheten til hekkeområdene og et forventet varmere klima virker det sannsynlig at arten vil kunne bli et mer regulært innslag i den norske fuglefaunaen i fremtiden.

Hvithodespurv *Emberiza leucocephalos* (1, 18, 14)

- 2016 VEST-AGDER: 1K ♂ Bringsjordnes, Lyngdal 29.10–13.11* (F) (*A. Tomren mfl.). 1K+ ♀ Kviljo, Farsund 1.11* (F) (P. Kristensen). 1K+ ♂ Østhassel, Nordhasselsanden & Nordhassel, Farsund 8.11–20.12* (F) (*G. Gundersen, J. Langbråten mfl.). 1K ♀ rm. Lista fyr, Farsund 11.11* (F) (*A. Lopez mfl.). 1K+ ♀ Nordhasselsanden, Farsund

Den 25. oktober 2016 kunne man plukke både sibirjerspurv *Prunella montanella* (t.v.) og hvithodespurv *Emberiza leucocephalos* ut av nettene på hhv. Revtangen og Malaneset, Klepp (RO). Lokalitetene ligger svært nær hverandre. Det var rekordår for begge arter i Norge. Foto: Egil Ween.

18.11–3.12* (F) (*J. Langbråten mfl.).
 ROGALAND: 1K ♀ rm. Revtangen OS, Klepp 25.10* (F) (*A. T. Mjøs, H. Husebø mfl.). 1K+ ♂ Kongshaugen, Karmøy 30.10–27.11* (F) (*T. Lindøe mfl.). 1K+ ♂ Solastranda, Sola 3.–4.11* (F) (*B. Mo mfl.). 1K ♀ Ålgård, Gjesdal 6.–11.11* (F) (*D. N. Sværi mfl.). 1K+ ♂ Lomeland, Eigersund 11.11* (F) (T. Brekke, E. Tobiassen).
 HORDALAND: 2K+ ♂ Aga, Ullensvang 15.1–27.2* (F) (*A. Aga, R. Voie). 1K ♀ Tokheim, Odda 19.11* (F) (A. Målsnes). 1K+ ♂ Etne, Etne 28.11* (F) (T. Håheim).
 SØR-TRØNDELAG: 2K+ ♂ Innstrand, Ørland 9.–19.2* (F) (E. Bangjord, S. Gjelle, A. Stavne mfl.).

(Uralfjellene og østover gjennom Sibir til Kina; overvintrer hovedsakelig i Sentral- og Øst-Asia, med en marginal vinterbestand også rundt det østlige Middelhavet). Høsten 2016 vil nok bli husket lenge for invasjonen av sibirjerspurv,

der Norge fikk sin tilmålte andel med ti funn. Imidlertid var opptredenen av hvithodespurv kanskje nesten like spektakulær. Her publiseres 14 funn av arten fra 2016, hvorav 12 fra høsten i perioden fra 25. oktober og ut året. I tillegg har NSKF enda noen funn til vurdering som ikke rakk publiseringsfristen for 2016-rapporten. De 14 funnene er selvsagt ny årsrekord, fra tidligere var det 2013 som hadde rekorden med tre funn. I motsetning til situasjonen for sibirjerspurv ble ikke våre nærmeste naboland påvirket av hvithodespurv-invasjonen i samme grad som Norge. Sverige og Finland hadde to funn hver, mens det i Danmark ble sett kun én fugl. Som alltid skaper identifikasjon av hvithodespurv debatt med tanke på hybridisering med gulspurv *E. citrinella*. De fuglene som publiseres her viste imidlertid ikke noen tegn til gule utfan på svingfjær eller andre karakterer som skulle tilsi at det var gulspurgener i slektstreet. NSKF fortsetter tidligere praksis med å publisere fugler der hybridkarakterer ikke er synlig som «rene» hvithodespurver, også i de tilfellene der dokumentasjon av vingene ikke er ideell.

Svarthodespurv *Emberiza melanocephala* (4, 26, 2)

2016 ROGALAND: Ad. ♂ Beite og Pedlestemmen, Utsira 6.–7.6* (F) (M. Grimsby, H. Nordvik mfl.).

HORDALAND: Ad. ♂ Etne, Etne 6.–13.10* (F) (*T. Håheim mfl.).

(Sør-Europa vest til Italia, Tyrkia og øst til Det kaspiske hav; overvintrer i India). Fuglen fra Utsira var det syvende funnet fra øya og passer fint inn i det etablerte funnmønsteret av fugler på forlenget vårtrekk. Den voksne hannen som dukket opp i Etne i begynnelsen av oktober avviker derimot sterkt fra forventet funnbilde. Ikke bare er dette det seneste høstfunnet av en sikkert bestemt fugl i Norge (det er fra tidligere publisert to funn av ubestemte svart-/brunhodespurv fra september og oktober), men også alderen er uventet. De to nevnte tidligere publiserte høstfunnene er som forventet ungfugler, men en voksen fugl såpass sent på høsten er spesielt. Det kan dreie seg om en fugl som hadde tilbragt sommeren i Norge, eller eventuelt en rømt burfugl. I motsetning til en voksen hann fra Stord i Hordaland i oktober 2007, var det imidlertid ikke noen skader i fjærdrakt eller bløtdeler som skulle tilsi en fortid i fangenskap, og funnet plasseres derfor i kategori A.

Kornspurv *Emberiza calandra* (11/12 (etter 1940), 69/82, 5)

2016 TELEMARK: 2K+ Jomfruland, Kragerø 20.5* (F) (*O. Nordsteien, T. Sommer).

VEST-AGDER: 2K+ Gahre, Lindesnes 15.–17.4* (F) (*J. M. Abrahamsen mfl.).

TROMS: 2K+ Frovågen, Tranøy 9.6* (F) (I. Hristov, I. Tonev).

FINNMARK: 2K+ Veidnes, Kongsfjord, Berlevåg 18.6–1.7* (F) (E. Wiik mfl.).

2K+ Havøysund, Måsøy 23.6* (F) (H. Lejon).

(Vestlige Eurasia nord til Sør-Sverige og Danmark, Nord-Afrika). Første funn i Troms og kun andre og tredje i Finnmark. Det første funnet i Finnmark ble gjort så sent som i 2015. Fire funn i våre to nordligste fylker i løpet av de to siste rapportårene er oppsiktsvekkende. Vest-Agder er på den annen side landets beste fylke

med totalt 36 funn av arten etter 1940. Merk at tidligere antall funn er oppjustert med to pga. feil i tidligere rapporter.

Funn i kategorien C

Funn av arter som i utgangspunktet enten er forvillet eller satt ut, men som i dag reproducerer i vill tilstand i Europa og opprettholder frittlevende bestander uten behov for supplerende utsettinger.

Niland *Alopochen aegyptiaca* (0, 13/14, 2/4)

2016 HEDMARK: Ad. Kilenga, Våler 31.3* (F) (E. Østby). 3 ad. Verken, Heradsbygd, Elverum 5.5* (F) (*E. Østby, T. Berg mfl.).

(Afrika; en betydelig frittlevende forvillet bestand i Sentral-Europa). Rapportåret var femte året på rad med funn av arten i Norge, men noe ekspløsjonsartet økning i forekomst siden førstefunnet i 2002 kan man på ingen måte snakke om. De tre fuglene fra Elverum i mai er den første «flokken» som er påtruffet i Norge og bidrar til at totalen for 2016 blir fire individer, hvilket er ny årsrekord. Ellers kan man merke seg at ¾ av de norske funnene er gjort på tidlig vår fra slutten av mars til begynnelsen av mai.

Funn i kategorien D

Funn av arter/individer hvor det er vanskelig eller umulig å bedømme om fuglen er en rømling eller har nådd landet ved egen hjelp fra naturlige utbredelsesområder. Det ene kan være like sannsynlig som det andre.

Vinhegre *Ardeola bacchus* (1, 0, 1)

2016 VEST-AGDER: Ad. Ronekilen, Mandal 23.6* (F) (*M. Helberg, T. Bentsen, K. M. Torland).

(Nordøst-India og Myanmar, sørlige Kina til Korea og Japan; overvintrer hovedsakelig i

Denne kornspurven *Emberiza calandra* hadde tilhold i Veidnes, Kongsfjord, Berlevåg (FI) 18. juni–1. juli 2016, og var kun andre funn for fylket. Førstefunnet kom året før, mens tredjefunnet dukket opp på Havøysund, Måsøy bare fem dager etter fuglen på bildet. Foto: Frank Steinkjellå.

Indokina og på Borneo). Det som trolig var samme individ ble fotografert på vestkysten av Jylland, Danmark dagen før den dukket opp i Mandal. Ettersom antatt samme individ ble sett i både Norge og Danmark, samt at det er gjort to funn i Finland, var det naturlig for NSKF å konsultere med de øvrige nordiske sjeldenhetskomiteene med tanke på kategorisering av dette funnet. Det første funnet i Norge var en fugl som ble skutt ved Hellesylt i Møre og Romsdal høsten (trolig oktober) 1973. Problemstillingen rundt vurdering av opphav ble ikke mindre da den britiske sjeldenhetskomiteen nylig plasserte begge de to funnene fra England i kategori A (Bowman mfl. 2017; McInerny og Stoddart 2017). Vinhegre er en mellomdistansetrekker som definitivt ikke er blant de mest forventede artene til å dukke opp i Europa, men det kan heller ikke kategorisk utelukkes at spontan opp-treden er mulig. Plassering av de britiske funnene i kategori A er bl.a. basert på at arten knapt virker å forekomme i fangenskap i Europa. De

øvrige funnene i vår verdensdel (Norge, Finland og ett funn fra Ungarn) er også referert til for å underbygge plassering i kategori A. Det skal dog nevnes at samtlige av disse er plassert i kategori D eller E, og verken den norske eller finske sjeldenhetskomiteen ble kontaktet av BOURC for ytterligere kommentarer. De totalt syv funnene i Europa er spredt utover året uten noen klare indikasjoner på funntopper. Til sammenlikning har de totalt 38 funnene av topphegre *A. ralloides* i Norden klare funntopper i mai/juni og november. Etter NSKFs vurdering gir ikke funnmønsteret av vinhegre i Europa noen pekepinn om opphav. Det er også verdt å nevne at begge oktoberfunnene (Norge og England) dreier seg om voksne fugler i full sommerdrakt. Innen det normale utbredelsesområdet er det ekstremt uvanlig at voksne fugler fremdeles er i hekkedrakt på denne tiden av året. Alt i alt har de nordiske sjeldenhetskomiteene vurdert det slik at det ikke kan utelukkes at funn av vinhegre i Norden kan stamme fra rømte fangen-

skapsfugler. Selv om arten tilsynelatende ikke forekommer i fangenskap i Vest-Europa har vi ingen kunnskap om status i Øst-Europa. Funnet fra Mandal er derfor, i likhet med det første norske funnet, plassert i kategori D.

fuglen dukket opp. Ut fra lokalitet og oppførsel er det antatt at dette dreier seg om én av de fuglene, og funnet plasseres derfor i kategori E.

Funn i kategorien E

Funn av arter/individer som regnes som rømlinger. I praksis vil dette si arter som ikke har noe etablert funnmønster i Europa, men som er vanlige burfugler, eller individer som viser tegn til å komme fra fangenskap (skader i fjædrakten, plastringer rundt beina o.l.).

Rustand *Tadorna ferruginea* (0, 12, 0)

2016 ØSTFOLD: Ad. ♀ Vauerkilen, Vesterøy, Hvaler 20.6* (F) (A. Larsen).

AKERSHUS: Ad. ♀ Årungen, Ås 26.–30.3 & 6.5 (P. M. Groth mfl.). Ad. ♀ Svellet, Nordre Øyeren, Fet 24.–30.9 (E. Hobøl mfl.). 1K+ Nebbursvollen, Skedsmo 6.10 (J. Klyve). 1K+ Snekkervika, Nordre Øyeren, Rælingen 15.10 (K. Eie).

OSLO: Ad. ♀ Østensjøvannet, Oslo 1.1–18.3, 18.4, 8.6–11.9, 14.10 & 6.11–31.12 * (F) (A. Skrindo mfl.).

BUSKERUD: Ad. ♀ Nærnesbukta, Røyken 9.4* (F) (J. B. Engdal).

(Øst-Europa, Asia og Nord-Afrika) Alle observasjoner fra Akershus, Oslo og Buskerud antas å være samme individ (blå plastring) som tidligere er publisert fra disse fylkene siden 2013. Fuglen fra Østfold var ikke merket og overlappet på datoer og er dermed et annet individ. Denne viste også en oppførsel som antydnet fortid i fangenskap og antas å være identisk med den fuglen som er sett her siden 2014.

Rødhodeand *Netta rufina* (0, 0, 1)

2016 ROGALAND: Ad. ♂ Lodetjødna, Hå 2.–19.10* (F) (I. Ekeland mfl.).

(Europa og Sentral-Asia) To rødhodeender rømte fra en fuglepark i nærheten en stund før denne

---

Funn av hybrider

Hybrid amerikablesand *Anas americana* x **brunnakke** *A. penelope* (0, 8, 1)

2016 NORDLAND: 2K+ ♂ Storeidvatnet, Vestvågøy 24.6* (F) (M. Eggen, O. Heggøy).

Hybrid taffeland *Aythya ferina* x **hvitøyeand** *A. nyroca* (0, 0, 1)

2016 ROGALAND: 2K+ ♂ Orrevatnet, Klepp 27.11–18.12* (F) (*M. Dagsland mfl.).

Fuglen fra Orrevatnet er den første av denne hybridkombinasjonen i Norge. Hybridisering mellom taffeland og hvitøyeand er imidlertid regulært forekommende på kontinentet, og bl.a. i Danmark har slike fugler blitt observert flere ganger tidligere.

Systematisk liste over utilstrekkelig dokumenterte funn

Listen over ikke godkjente saker omfatter observasjoner som ikke anses å være tilstrekkelig dokumentert for innlemmelse i den norske funnoversikten. I det store flertallet av tilfeller omfatter dette saker der beskrivelse og/eller dokumentasjon ikke er tilstrekkelig detaljert for å kunne utelukke eventuelle forvekslingsarter. I de tilfellene der komiteen føler seg sikker på at den opprinnelige identifikasjon er feilaktig, er dette kommentert.

Svarthalsdykker *Podiceps nigricollis*

2016 OPPLAND: Ad. Angardstjern, Dovre 3.8* (F).

Bildene viser en hornedykker *P. auritus*.

Rørdrum *Botaurus stellaris*

2016 VEST-AGDER: 2K+ Kråkenesvann, Farsund 1.6.

Silkehegre *Egretta garzetta*

2016 NORDLAND: 2K+ Hankaneset, Hadsel 16.5.

Småskrikørn *Aquila pomarina*

2016 ØSTFOLD: 2K+ Jeløy, Moss 8.9.
VESTFOLD: 2K+ Store Færder, Tjøme 20.9.

Tartarfalk *Falco cherrug*

2015 VESTFOLD: Ad. Budal, Tjøme 22.10.

Aftenfalk *Falco vespertinus*

2016 ØSTFOLD: Ad. ♂ Jeløy, Moss 30.7.

Gulbrystsnipe *Calidris bairdii*

2016 FINNMARK: Ad. Vestertana, Tana 4.6.

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

2016 VEST-AGDER: Ad. Lista fyr, Farsund 21.7.
ROGALAND: Ad. Børaunen, Randa-berg 24.5.

Dverglerke *Calandrella brachydactyla*

2016 VEST-AGDER: 1K+ Ryen, Kristiansand 12.10.

Markpiplerke *Anthus campestris*

2016 ROGALAND: 2K+ Refsnes, Hå 6.5.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi*

2016 VESTFOLD: 1K+ Folehavna, Sande-fjord 9.10.

Gulerle *Motacilla flava*

Individer som viste karakterene til underarten *feldegg*.

2016 TELEMAR: 2K+ ♂ Jomfruland, Kragerø 8.5.

Isabellasteinskvett *Oenanthe isabellina*

2016 ROGALAND: 1K+ Nærland, Hå 15.10.

Gråstrupetrost *Turdus obscurus*

1978 NORD-TRØNDELAGE: 1K+ Nordberg-haugen, Verdal 29.12.

Funnet har tidligere vært godkjent, men etter revurdering i sammenheng med funnet fra 2016 er status endret til ufullstendig dokumentert.

Spottesanger *Hippolais polyglotta*

2014 VEST-AGDER: 2K+ ♂ sy. Vatnemarka, Farsund 22.5* (L).

Lydopptaket som ble gjort av denne fuglen har blitt sendt på konsultasjon til flere personer i inn- og utland med enstemmig tilbakemelding om at det er en gulsanger *H. icterina*.

Blekbrynsanger *Phylloscopus humei*

2016 VEST-AGDER: 1K+ Kjerkevågen, Lindesnes 31.10.

Brunsanger *Phylloscopus fuscatus*

2016 ROGALAND: 1K+ Hålandsvatnet, Randaberg 6.11.

Eikesanger *Phylloscopus bonelli*

2005 ROGALAND: 2K+ Herberg, Utsira 10.9* (F).

Funnet har tidligere vært godkjent, men har blitt revurdert ettersom bildene uomtvistelig viser en gransanger *Ph. collybita*.

Rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapilla*

2016 ROGALAND: 1K+ Vigdel, Sola 2.11.

Rosenvarsler *Lanius minor*

2015 NORD-TRØNDELAGE: 1K Tautra, Frosta 6.11.

Gulirisk *Serinus serinus*

2016 VESTFOLD: 2 2K+ (♂ + ♀) Fyn, Hvas-ser, Tjøme 18.6.

Hvithodespurv *Emberiza leucocephalos*

2016 BUSKERUD: 2K+ ♀ Vestfossen, Øvre Eiker 15.3.
ROGALAND: 1K+ ♂ Håland, Tysvær 19.11.

Kornspurv *Emberiza calandra*

2016 ROGALAND: 1K+ Børaunen, Randa-berg 22.10.

Rettelser og tillegg

Rettelse til Bentz (1979):

Svartstork *Ciconia nigra*

1978 ØSTFOLD: Ad. Karlstad, Borge, Fredrikstad 5.7 (O. J. Hanssen, T. Røed).

Tidligere publisert med feil årstall av NSKF, ref. Hanssen (1979). Nøyaktig lokalitet var også utelatt den gang.

Tillegg til Gustad (1995):

Stork *Ciconia ciconia*

1989 AUST-AGDER: 2 2K+ Rislandsfeta, Åmli 26.–28.5* (F) (K. Haugaas, J. Thollefsen mfl.).

Presisering av lokalitet og datoutvidelse. Funnet er tidligere kun publisert fra første dato og uten nøyaktig lokalitet.

Rettelse til Mjølssnes mfl. (2005):

Hvitbrystlo *Charadrius alexandrinus*

2003 ØSTFOLD: 2K ♂ Øra, Fredrikstad 23.4* (F) (S. Engebretsen mfl.). 2K ♂ Øra, Fredrikstad 23.5* (F) (S. Engebretsen mfl.).

De to observasjonene er tidligere ansett som «trolig samme» individ, men anses etter ny vurdering nå som «mulig samme», og teller som to funn.

Rettelse til Olsen mfl. (2016):

Balearlire *Puffinus mauretanicus*

2013 VEST-AGDER: 1K+ Lista fyr, Farsund 4.8 (*T. B. Vestøl, G. Birkeland). 1K+ Lindesnes fyr, Lindesnes 4.8 (*K. M. Torland, M. L. Pedersen).
2014 VESTFOLD: 2 1K+ Ravn, Larvik 12.8 (H. Hegglund).

De to fuglene fra 2013 er tidligere publisert som samme funn, men dette var to ulike fugler, og teller som to funn. De to fuglene fra 2014 er tidligere publisert som ett funn av to individer, men de trakk hver for seg, og teller som to funn.

English summary

This is the 41st annual report from the Norwegian rare birds committee (Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF)). The majority of records treated here are from 2016, but a number of older records are also included. NSKF follows advice given by the Taxonomic Advisory Committee (TAC) of the Association of European Records and Rarities Committees (AERC) on issues concerning taxonomy and nomenclature. The systematic list of accepted records is set out in the following system: (1) The bird's Norwegian name, (2) scientific name, (3) the numbers in brackets, e.g. (2, 30/32, 2), refers respectively to the (i) total number of records/total number of individuals up to and including 1974, (ii) total number of records/total number of individuals from 1975 (the foundation year of NSKF), except (iii) records/individuals in 2016, (4) year, (5) county, (6) number of individuals, age (1K = first calendar year etc.), sex (if known) and sometimes circumstances («rm.» means that the bird was ringed, «sy.» indicates a singing male), (7) site and municipality, (8) date, (9) * indicates if the record was complemented by positive evidence, and type of the evidence (F = photo, V = video, L = sound-recording, DNA = DNA-analysed), (10) observers' names in brackets, main observer(s) is specified first and emphasized with *, (11) roughly gives the species' distribution and (12) comments concerning the records.

Species new to the Norwegian list

Two new species and one new subspecies were accepted onto Category A of the Norwegian list in 2016: a Long-toed Stint *Calidris subminuta* at Kjerkevågen, Lindesnes, Vest-Agder on 30th May, a 1st calendar-year male Alder Flycatcher *Empidonax alnorum* on Hellesøy, Kvitsøy, Rogaland on 21st September and an adult male White-winged Scoter *Melanitta deglandi* of the nominate subspecies *deglandi* at Børselv, Porsanger, Finnmark from 25th

June to 7th July. Following these additions the Norwegian list (Categories A–C) stands at 502 species by the end of 2016.

NSKF is, for various reasons, still working with reassessments of several species, including Caspian *Larus cachinnans* and Yellow-legged Gull *L. michahellis*, Subalpine Warbler *Sylvia cantillans* and Buff-bellied Pipit *Anthus rubescens*.

General trends

Also published here (species with fewer than ten previous records) are the 3rd to 7th White-winged Scoters, 2nd Pacific Diver *Gavia pacifica*, 7th Cattle Egret *Bubulcus ibis*, 5th Egyptian Vulture *Neophron percnopterus*, 8th Steppe Eagle *Aquila nipalensis*, 2nd Killdeer *Charadrius vociferus*, 7th Greater Sand Plover *Ch. leschenaultii*, 6th and 7th Stilt Sandpiper *C. himantopus*, 5th Red-necked Stint *C. ruficollis*, 9th Spotted Sandpiper *Actitis macularius*, 2nd Short-billed Dowitcher *Limnodromus griseus*, 6th Black-winged Pratincole *Glareola nordmanni*, 10th Whiskered Tern *Chlidonias hybrida*, 2nd to 11th Siberian Accentor *Prunella montanella*, 4th Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*-group, 7th to 11th White's Thrush *Zoothera dauma*, 4th Eyebrowed Thrush *Turdus obscurus*, 8th Dusky Thrush *T. eunomus*, and 4th and 5th Sardinian Warbler *S. melanocephala*.

Record numbers for Norway of the following species were recorded during 2016 (number of records/individuals in brackets): Egyptian Goose *Alopochen aegyptiaca* (2/4), Ring-necked Duck *Aythya collaris* (7), Surf Scoter *M. perspicillata* (9), White-winged Scoter (5), Little Egret *Egretta garzetta* (15), Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes* (3), Caspian Tern *Hydroprogne caspia* (12/13), Whiskered Tern (1/3), Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis* (3), Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla* (14), Siberian Accentor (10), Siberian Stonechat *Saxicola maurus* (9), Pied Wheatear *Oenanthe pleschanka* (4), White's Thrush (5), Pallas's Grasshopper Warbler *Locustella certhiola* (3), Lanceolated Warbler *L. lanceolata* (3), Booted Warbler *Iduna caligata* (3), Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* (5), Firecrest *Regulus ignicapilla* (18/20), Isabelline Shrike *Lanius isabellinus* (3) and Pine Bunting *Emberiza leucocephalos* (14).

Referanser

Generelle referanser

For henvisninger til forekomst av sjeldne arter i Sverige, Danmark, Finland og Storbritannia henvises det til de offisielle nettsidene for sjeldenhetskomiteene i de aktuelle landene. For å unngå for mange gjentakelser er disse referansene ikke angitt hver gang. Disse generelle referansene er:

Sverige, Raritetskommittén (RK): www.birdlife.se/rk/raritetskatalogen

Danmark, Sjældenhedsudvalget (SU): www.netflug.dk/dklist.php

Finland, Suomen Rariteettikomitea (RK): <https://tiedostot.birdlife.fi/rk/RK-hyvaksytyt-2015-asti.pdf>

Storbritannia, British Birds Rarities Committee (BBRC): www.bbrc.org.uk/main-information/statistics

For en komplett liste med referanser til tidligere publikasjoner fra NSKF henvises det til våre nettsider: www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/rapporter.php. Samtlige godkjente funn av arter som er eller har vært på NSKFs rapporteringsliste er lagt ut på www.artsobservasjoner.no.

Øvrige referanser

Bowman, N., Roberts, I. & Dawson, M. 2017. Chinese Pond Heron: new to Britain. *British Birds* 110: 335–344.

Hanssen, O. J. 1979. Svartstork, *Ciconia nigra* L., observert for tredje gang i Østfold. *Østfoldornitologen* 6: 62–63.

McInerney, C. & Stoddart, A. 2017. Recent BOURC decisions: Mugimaki Flycatcher and Chinese Pond Heron. *British Birds* 110: 345–354.